

ek

nem szabad elfelejteni sem. A népszövetségi garanciája a francia biz-

is azt hiszi, hogy Her- tani lemondását a ra- rt elnöki tisztéről, ne- nyújtson Daladier el- lasztására. Ebben az Herriotnak le kellene nyban viselt tisztéről.

Denain francia iszter berlini gatasát

Megőfölkaj, kesked Denain Berlinben lett volna, ahol politikai, valamint katonai gyűlt volna.

mes belőro- tek ártalmat- ucurestiben

7. A bucaresti rendőrség betörőbandát tett ártal- megjál néhány nap óta ed lakosságát tartották főnöke beismeré, hogy g hemuval megvakította Str. Veniamin Costache adon kirabolhrsson egy a banda leszurt egy

ek idérkezik zási ülésszak

7. A január 20-án kez ülésszak igen termé- A szenátusba először elmére vonatkozó ja- zőgazdasági reform- ktatási javaslatot ter- rában elsőnek a köz- rjavaslat vitája kerül eznek: a kereskedelmi az általános költség- törvények.

onal caranista ek ezletén

. Szombaton vagy va- árosben a nacional tára- csa. Hír szerint nagy- kerűnek majd meg- t a fővárosba jön Ma- ést tart Mihalacheval l-car-mstapárt élnöke öződik, mint Mad-

szerint a király palo- nek a Ferdinand-rend még nem tudni, vajjon nek-e a fogadás, de özül számosan, akik nek, bejelenték rész-

VEN ÉVES. London- Kipling teljes csend- an ülte meg 70. szü- ybeesik költői arany- gy 50 évvel ezelőtt ve, a „Departmental- to ebből az alkalom- gy Kipling legnép- „Dschungel-könyv“-nek 000 példány fogyott „287.000, a „Máso- 207.000 és a „Stalky- nnyal. Kipling szüle- edéssel ünnepelték mokban is.

Lapkiadó R. T. Razon I. Pón 18

URAT

ROMANIA

1 LEUPOSTA

19. Telefon: 8
Havonta 110, n.
szere 600, egészé- 1200 k
füldre: Havonta 2, negyed
félre 12, egészére 20 dol.
detések díjszabás szerint.
KELET az erdélyi és bán-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

DI Hamasetter Robert
Budapest
Disztr 2 I/.

ELIET

Bérmontetia-
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber
Ferenc. Buceuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52

Ara 5 lej

Csütörtök, 1936. január 9.

56-A. EV. XIX. EVF.
TEBETH 14. 6 SZÁM

Mussolini visszavonul az olasz kormány éléről?

Londoni politikai körökben úgy tudják, hogy az olasz királyi család és a Duce között rendkívül élesse vált a feszültség. Grandi jelenlegi londoni nagykövet veszi át a kormány vezetését és Suvich külügyi államtitkár nevezik ki külügyminiszternek

Mussolini távozása után azonnal likvidálják a keletafrikai viszályt

BUCURESTI, január 8. A Lupta című bucaresti lap Londonból olyan szenzációs hírt közöl, amely valószínűleg a közönség számára is felmérhetetlen jelentőségű. A Lupta londoni távirata szerint angol körökben határozottan tartja magát az a felfogás, hogy a keletafrikai események alakulása könnyen maga után vonhatja Mussolini ideiglenes visszavonulását az olasz kormány éléről. Londonban arról tudnak, hogy az olasz királyi család és a Duce között rendkívül élesse vált a feszültség. Ennek következtében Grandi jelenlegi londoni nagykövet venné át a kormány vezetését és Suvich jelenlegi külügyi államtitkár, Mussolini bizalmi emberét, külügyminiszterre neveznék ki.

Mussolini visszavonulása esetén az angol kormány békés úton kötelezné magát arra, hogy az olasz lakosság feleslegét különböző országokban és gyarmatokon helyezze el és ezen az úton likvidálja a keletafrikai viszályt. Ebben az esetben Olaszország aláveti magát az európai érdekeknek, amelyet az olasz király és a trónörökös fontosabbnak tartanak az afrikai akciónál, amit egyébként Mussolini személyes akciójának tekintenek.

A Lupta fenti híret egyelőre sem Rómából, sem Londonból nem erősítették meg és ezért a legnagyobb fenntartással közöljük.

Közeledés Japán, Olaszország és Németország között

London, január 8. Addis Abebából érkezett hírek szerint a délabesszinai fronton Dolótól délre tovább folyk az olaszok csapatösszpontosítás. A hadsereg élen jelentős események nem történtek. Az eszések az északi fronton mindentűt tartanak, a déli fronton szin és kezdődnek az esők.

Az abesszin haderők egyébként az északi fronton fenntartják kapcsolatukat az olasz csapatokkal, de tegnap a karácsonyi ünnepek miatt nem bocsákoztak semmi yen akcióba. A déli fronton szin és kezdődnek az esők.

A Stefani jelentése szerint teljes mértékben bebizonyi ást nyert, hogy az abesszinek a Vörös Kereszt jélet megnekedett célokra használják fel. Így megálapítást nyert, hogy a harri-ri francia komul figyelmeztette Nasibu rast, hogy távolítsa el házáról a Vörös Kereszt zászlóját. A külföldi sajtó magartatása attól a szándéktól van vezrelve, hogy Olaszországon üssön és hogy megtagadja Olaszország számára az a jogot, hogy „szent” jogot megvédjen.

Rohamosan növelik az olasz had-
erőt a libiai határon

London, január 8. A libiai határon rohamosan növelik a z olasz haderőt. A Reuter-ügynökség szerint tegnap megszünt a közvetlen összeköttetés Lybia és Egyiptom között és a határon levő csapatok erősen figyelk egymás mozdulatait.

Kátró, január 8. (Rador.) A Reuter jelenti Alexandriából, hogy bárkit, aki megkísérel átmenni az Egyiptomot elválasztó szeged-
drótsóvénny egyik oldaláról a másikra, az olasz katonák lelövök. A harár mentén gépfegyverrel ellátott olasz őrszék cirkálnak. A harár állandóan olasz és angol repülök el-
lenözik. Benghazba és Tobrukba naponta érkeznek olasz repülőgépek és hadianyag-
szállítmányok. A Maddalena erődbeli ben-
szülő csapatokat fehérekkel cserélték ki.

Fokozott mértékben szállítják az
olasz csapatokat Keletafrikába

Róma, január 8. Az olasz csapatállítás a harctér felé egy idő óta olyan fokozott mértékben folyik, mint a háboru kezdetén. Minthogy a harctéren különböző események nem történnek, egyelőre nem lehet tisztán látni, hogy mi a célja az újabb olasz katonai tevékenységnek. Meglehető azonban, hogy az olasz hadvezetőség nemcsak az Abessziniával szemben folytatott stratégiai lehetőségekkel foglalkozik, hanem számításba veszi a Lybiában is megerősített olasz hadsereggel esetleg együtt szükségesse váló hadműveleteket is. A déli hadszerntéren parancsnokló Grazzani tábornok, hírt szerint szintén újabb 30 ezer embert erősített kért a már keze alatt álló 70 ezer emberhez. Nem látszik azonban valószínűnek, hogy Grazzani tábornok kívánságát már most teljesítsék.

A Szeui csatorna Tárcaság kimutatása szerint az olaszok december utolsó hetében tizenöt ezer embert, január első hetében megint nyolcezer embert vittek a harctérré. Olaszországi jelentések újabb négy csapat-
testek behajózásáról beszélnek. Az olaszok állítólag még az esős időszak bekövetkezése előtt kapcsolatot akarnak teremni Kelet-
Abesszinián át Eritrea, és Szómál között. Ezért valóságos versenyfutás rendeznek az idővel.

Közeledés Olaszország, Német-
ország és Japán között?

Párizs, január 8. A külügyminisztériumhoz közelálló Temps római tudósója tollából nagy fejtűst kelő cikket közöl. A cikk szerint az utóbbi időben határozott közeledés

jött létre Olaszország, Németország és Japán között. Ezzel a közeledéssel áll kapcsolatban a berlini hivatalos körökben rendkívül kedvelt Attolico olasz nagykövetség pár nap eótti római útja és ugyanez a kérdés adja meg annak a kihallgatásnak jelentőségét is, melyen Mussolini hosszasan tárgyal Von-
Hassel római német nagykövettel, aki a kihallgatás után rögtön Berlinbe utazott.

A Temps tudósójának értesülése szerint úgy Mussolini, mint Hitler külpolitikai céljaik érdekében lehetnek tartják a szorosabb kapcsolatot Németország, Olaszország és Japán között. Hitler állítólag ki is jelentette bizalmasainak, hogy könyvében, a „Mein Kampf”-ban lefektetett elvek alapján össze lehet forrasztani a három nép külpolitikáját.

Abesszinia jegyzéket intézett a Népszövetséghez az olasz terroraktusok ügyében

Genf, január 8. (Rador.) Az abesszin kormány azzal a kéressel fordult a Népszövetség titkári hivatalához, továbbítsa a tagállamokhoz a következő jegyzéket:

„Dacára a svéd Vörös Kereszt tábori kórház bombázását követő egyhangu rosszalásnak, az olasz katonai hatóságok folytatják terrorpolitikájukat és az abesszin csapatok ellen az északi harcveronalakban mérges gázbombákat használnak. Az olasz plóák bombákat dobtak le a daggaburi Vörös Kereszt ambulanciára. Az abesszin kormány ezzel a tiszteletjes kéressel fordul a Népszövetséghez, rendeljen el vizsgálatot az olaszok által a hadifegyverek és nemzeti konvenciók ismételt megsértésének és megszegésének megállítására. Ezek az erőszakosságok nem elszigetelt jelenségek, amelyeket egyes személyeknek lehetne tulajdonítani. Ezek kétségtelen megryilvánulása annak a programnak, aminek célja az abesszin nép kíméletlen kiirtása, amit az olaszok sajtójukban annak idején beharangoztak. Az abesszin kormány tisztelettel kéri a Népszövetséget, állapítsa meg sürgősen e bűnös aktusok tényállását, hogy erélyes intervenció által azoknak véget lehessen vetni.”

Addis-Abeba, január 8. (Rador.) Dr Hylandert, a doll svéd ambulancia főorvosát, aki az olaszok bombázása során megsebesült, a négyes nevében az abesszin katonai nagykereszt-
tel tüntették ki. Ugyanez a dekoráció az elhunyt Lundström doktornak is odaítélték.

Egész Abessziniában esik

Addis-Abeba, január 8. (Rador.) A Havas távirata szerint egész Abessziniában esik. A főváros felet ma zivatar és felhőszakadás vonult el. A folyók megdagadnak és áradásoktól tartanak. Azt hiszik, hogy ha az esések még néhány nap g e húzódnak, a hadműveleteket be kell szüntetni mindkét félnek. Az utak annyira járhatatlanok, hogy egy

karavánnak 24 óra alatt csak három mérföldet sikerült előhaladnia.

Hivatalos olasz hadjelentés szerint az északi harcveronalon, Makale körzetében az olasz tüzserég bombázta az Amba—Aradannál koncentrált abesszin haderőket. Az olasz és abesszin előőrsök csatározásai során Tembien vidékén, amiről a tegnapelőtti jelentés számolt be, az érenség 22 halottat hagyott a harcmezőn. Az olasz repülök Lachangui környékén bombázták az ellenséget. Alamata közelében, az Ascianghi-tól délre az abesszin katonák, mihelyt jelezték az olasz repülőgépek közeledését, három vöröskeresztes ponyvát feszítettek ki és azok köré gyűltek.

A Havas jelentése szerint az olasz repülök az északi fronton amhara nyelven írt röpiratokat dobálnak le, amelyekben felszólítják az abesszin lakosságot, lázadjon fel ez addis-
abebai kormány által kivetett súlyos adók ellen.

A karácsonyi ünnepek alkalmából Harrar hercege, a négus f a látogatást tett a foglyul ejtett olaszok táborában, akiket Desszieha szállítottak és ruhákat, valamint élelmiszereket osztott ki közöttük.

Cáfollják a Hitler betegségével kapcsolatos híreket

Berlin, január 8. Politikai körökben kijelentik, hogy a diplomáciai kar fogadásának január 10-re való elhalasztása nem Hitler kancellár kevéssé kielégítő egészségi állapotának tulajdonítható, mint azt egyes külföldi lapok állították.

VILAG TÜKRÉ

Puskin-centennárium

Ha nem is érthetetlen, de mindenesetre különös dolog, hogy Szovjetországnak Puskin halálának százéves évfordulóját hivatalos pompával készüli megünnepelni. Puskin ugyanis nem volt világnézetek költője s különösképpen nem volt egy bizonyos világnézeté.

Forrongó, ellentmondásokkal telt, a korabeli orosz élet — s hozzá az uri orosz élet — taposómalmában vergődő, faustianus lélek volt, aki egyidőben táplált nosztalgikákat a „szabad”, kötetlen népi élet iránt, másfelől szomjas vágyakozója volt a nyugati kultúrának, melyet megvetett és egyben meg akart hódítani.

A moszkvai irokongresszus határozatai azonban — úgy látszik — nem multak el nyomtalanul a mai hivatalos Oroszország szellemi vezetői felett, akik ma már elismerik, hogy Puskin nagy költő volt akkor, hogy nem a mai Oroszország programját hirdette.

Puskin valóban gigászián nagy költő volt, talán a legnagyobb orosz költő, akit Dosztojevcszkin és Tolstojon kívül az orosz föld a hátán hordott. Lírikus és epikus volt egyben, nyugati és barbár, forrongó és alázatos, népies és elfinomult, lemondó és életigenlő. A korabeli orosz élet nagy egésze lelkének prizmján összetevő színeire bomlott s csak az irodalomtörténet távlatá teszi lehetővé, hogy ezeket a színes alkatrészeket a nap tündöklő fényében egyesíthessük.

Élete bővelkedett tragikumokban épp-
ugy, mint magasfeszültségű örömlökben. Külső vonatkozásaiban hanyatott, nyugtalan sors volt osztályrésze: harminchét éves korában (1836-ban halt meg) már a halál martaléka lett. De ha az életet valóban a belső élmények gazdagsága teszi érdemessé az életre, úgy Puskin élete teljes volt: tartalma kiegyenlítette tartama egyetlenül szük határait.

Az ereiben csörgedező néger vér forró-
sága (nagyapja Nagy Péter cár magas udvari és katonai rangra emelkedett, hirdeth szerencsenje volt) s a pravoszláv-orosz kereszténység misztikumkeresése örök testi (s ami ennek velejárója), állandó lelki konfliktusokba sodorta. Beszárábia és a Kaukázus romantikus tájain a nép és a „szabad” cigányok világában éppoly otthonosan mozgott, mint az orosz bojárok, vagy a cári udvar szalonjaiban. Szentimentalizmusát életelevení realizmus enyhítette, csapongó, kulturabecsmér-
ző, minden konvencionális korlát ellen lázadó lelkiületét franciás, olykor csaknem szkeptikus bölcsesség színezte alá.

Tolstoj és Dosztojevcszki későbbi sőt, lemondó, önkínzó, pesszimiztikus világlával szemben Puskin az életöröm, a fény, a goethei nyugalom orosz költője. Ismeri ő is a lemondás, a külső kényszer kinjait, ismeri a halálfélelmet is, de mindezek ellenére hisz a személyen, az egyé-
nen tuli élet hatalmában és örökkévalóságában. Van humor, ami — Csehovon kívül — alig csillan meg a nagy orosz írók műveiben.

Lángoló szenvedélyeinek és mindent megbocsátó könyörületességének dualizmusában lelki élete olyan ingához hasonlít, mely sohasem jutott nyugvópontra, melyet a sors erőművi beavatkozása hol jobbra, hol balra lendített ki. Nagy Péter cár erőszakosságának imádatát könnyen fért meg lelkében assisi Szent Ferenc tudatos, keresett együgyűségével, azzal a keresztényi pantheizmussal, mely a természetben nem az erők kíméletlen harcát, nem a nyers erők játékát, hanem csodálatosan szelíd harmóniát lát, melyen isten mosolyának fénye ömlik el, mely a madarak énekében és a fák lombjainak zizegésében angyalok hangját hallja s ez ere-

dendő gondtalanság üdvét sejtí bennük: „Isten madárkája a gondot, fáradtságot nem ismeri...”

A szenvedély lelki dulásai elől Puskin a szemlélődés világába menekül. S ez a szemlélődés — legalább is főművében: az „Anyégin Eugén”-ban a nyugateurópai kultúra hazugságának felismerésére vezetett. Az ő szemében Anyégin: „csupa tétlen lelkesedés, semmiskedés, csupa önzés, utálatos... Se hus, se hal — s erje még ugy sincs, ha szenvedélyben ég.”

Tatjana viszont, aki pedig főrangú hölgy, azért áll olyan közel a költőhöz, mert lelkét egyszerűnek rajzolja, olyanak, mint az orosz nép lelke.

De ez az egyszerűség, ez a primitivitás-ímádat csupán egyik fele lelkületének. Másik felével ő is a nyugateurópai rációban, a hellén pogányság kételkedésében gyökerezik, tehát ellentéte a hitnek, a könnyen hívésnek, az „isten” princípiumnak.

Goethen kívül talán Puskin az egyetlen európai költő, akiben ez a két ellentétes világ csodálatos harmóniában egyesül. S ebben a tekintetben merő ellentéte Tolsztojn, aki káprázatos tisztaságu regény-óriásainak megírása után teljesen elmerült az irracionálisban s mindennek tagadója lett, ami nyugateurópai értelemben vett civilizáció, tehát ésszerű megnyilvánulás.

Ami azonban leginkább elválasztja Puskit Tolsztojtól s magától nagy méltatójától: Dosztojevskijtől — az a tömeges spontán, majdnem dühös megvetése. Értelmetlen ellentmondás ez a „népies” Puskin ellen. Míg a népből a szűzies ártatlanság és nagylelkűség forrását látja, melyet nem mérgeztek meg a tudás bakteriumai, addig a tömeg (hogy mit ért ezek után tömeg alatt, sohasem tisztázta) az ő szemében a pszichos utilitarizmus szolgálja, melynek nincsenek és nem is lehetnek ideálistái hevéletei. Szerinte egyes emberek, vagy kisebbségek akarata kormányozza az emberiséget, amely egyesíti a tömeg akaratát.

„Az egyelőtlenség tulajdonképpen emberi törvény” — mondja. A tehetségek, sőt a tisztán testi képességek is annyira különböznek, hogy az emberiség tömegében nincs egyfomáság s ennél fogva egyenlőség sincs. Oroszország ujjaalakításához elég ereje volt egy embernek, Nagy Péternek.”

Ha nem is a fasizmus, de a despotizmus imádata csap ki ezekből a szavakból. A hős feltétlen feléje rendelése a „közönséges” embernek. Világok választják el Puskit Tolsztojtól és világok Dosztojevskijtől, aki utóbbi pedig legalább olyan ellenlábasa volt minden forradalomnak, mint ő.

De világok, áthághatatlan szakadékok választják el a szovjetet is Puskitól. Milyen megrendölés vezetheti mégis a hivatalos Oroszországot, hogy centennáriuma alkalmából fényes emlékünnepek rendezését határozta el?

A költőt, a nagy művészt akarják-e benne ünnepelni, aki hű tükrét mutatja kora orosz-társadalmának; a szó, a vers magikus mesterét, aki az orosz nyelvet Byron muzsikájának zengésével telítette, vagy a hős démonikus akaratának dicsőítőjét, aki a polgári demokratikus arany középut helyett az ősember szabadságát és az „Übermensch” uralmát biztosítja a földön?

Nehéz erre a kérdésre kategorikus választ adni. De maga a kérdésfeltevés valamennyire magyarázatát is nyújtja a szovjet igenlő álláspontjának Puskin költészetével és költői nagyságával szemben.

A bolsevista felfogás — ha más végleten és más célok szolgálatában is, sok rokonnost mutat a puskin felfogással. Mig egyfelől tagadja a nyugati szocializmus utilitarizmusát, például az angol munkás gyakorlati beállítottságát — másfelől lángoló nosztalgiaival tör a nyugati racionalista-indusztrialista civilizáció orosz változatának megvalósítására.

Nem kétséges: a szovjet hivatalosai mindent megtesznek majd annak érdekében, hogy Puskinból azt emeljék ki és hangsúlyozzák, ami — egy kis hozzáadás-sal, vagy elvevéssel — őket igazolhatja.

A nagy költőknek, különösképpen a régen meghaltaknak azonban ezek a bele-magyarázások sem ártottak.

Hegelt nemcsak a marxizmus sajátította ki, hanem a modern és a korabeli despotizmus is. Petőfit a forradalmi baloldal éppugy költőjének és váteszének tartja, mint a tulzó nacionalizmus. Spinózára éppugy esküsznek az ideálista bölcsélet utolsó mohikánjai, mint a materialista világszemlélet mindent átértékelni kész

egyeztetői.

S éppen ez a kínálkozó elaszticitás az, mely nagy költők és gondolkodók jellemző vonása. Mert a nagy költő és a nagy gondolkodó hasonlatos a fényhez, mely elképzelhetetlen árnyéka és teljes hiánya: a sötétség nélkül.

Salamon László

A Keren Hajjeszód jubiláris munkakonferenciája Oradean

Az erdélyi zsidóság tiltakozása a palesztinai törvényhozó tanács terve ellen

Oradea, január 9. (Az Új Kelet tud.) Lapunk tegnapi számában részletes tudósítást közöltünk a Jewish Agency erdélyi tagozatának a Keren Hajjeszód tizenöt éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepélyes nagygyűléséről. Az alábbiakban számolunk be a Keren Hajjeszód ezt megelőző jubiláris munkakonferenciájáról, amelyet folyó hó 5-én délelőtt 11 órai kezdettel az oradeai városháza dísztermében tartottak meg nagyszámu delegátus részvételével:

A Keren Hajjeszód 15 éve

A Keren Hajjeszód jubiláris konferenciáját dr. Weisz Arthur, az erdélyi kuratórium elnöke nyitotta meg. Román beszédében üdvözli a hatóságokat, rámutat a konferencia feladataira, majd magyarul folytatva, nagyvonalu visszapiantást vet a Keren Hajjeszód tizenöt éves munkájára és teljesítményeire. Kifejti, hogy azok az intézmények, amelyeket a Keren Hajjeszód hívott életre és fejlesztett naggyá, állami szerepet kezdenek betölteni már a zsidó nép életében s a jövőd zsidó állam kezdetét jelentik. Ismerteti a Keren Hajjeszód megalakulásának történetét, majd rámutat az Erdélyben elért K. H. eredményekre, hangsúlyozván, hogy azokkal nem elégedhet meg az erdélyi zsidóság és nagy munkalehetőségek és feladatok várnak a K. H. erdélyi munkásaira.

Ezután Löbl Lajos, a K. H. erdélyi részti főtitkára tartja meg nagyszabásu referátumát a K. H. tizenöt éves munkájáról. Analitikus tanulmány volt ez a referátum, mely pregnánsan mutatott rá az ország-építő alap palesztinai teljesítményeire és vázolta a K. H. bevételeinek emelkedését világviszonylatban 1920 óta. Behatárolt foglalkozott az ország-építő alap palesztinai investíciós politikájával; ismertette viszonyát a Keren Kajemethez, a cionista szervezethez, a K. H. és a palesztinai kolonisták közötti telepítési szerződéseket, azoknak jelentőségét, valamint a K. H. legutóbbi nemzetközi kölcsönét és annak természetét. Ezután az erdélyi K. H. munka eredményeit ismertette részletesen. Kimutatta, mit hozott fel Erdély zsidósága az elmúlt tizenöt esztendő alatt az ország-építő alap javára, külön foglalkozott az egyes helységek K. H. munkájával, kiemelte az ország-építő alap eredményesen dolgozó munkatársait és azoknak érdemeit. Az értékes referátumot valószínűleg nyomtatásban fogja megjelentetni a K. H. erdélyi részti irodája.

A K. H. önkéntes munkásai

Weinberger Nándorné az önkéntes párok munkájáról tartott rendkívül érdekes referátumot. Arra a kérdésre, hogy hasznos-e a K. H. jegyzéseknél egy részét nem hivatalos delegátusokkal, hanem önkéntes párokkal felhozni, megállapítja, hogy ezt a munkaelosztást nem lehet minden tekintetben hasznosnak mondani. A külföldi delegátus költségeit csökkenteni ugyan az önkéntes párok munkája, ugyanakkor azonban a jegyzett összegek színvonalát is redukálja. Kifejti, hogy az önkéntes K. H. munkánál a férfiak közreműködése hasznosabb, mint a nők és ezért az esszonyok munkáját főleg abban látja, hogy a K. H. delegátusokat kísérettel lássák el, valamint hassanak férjeikre a K. H. tekintetében. Hangsúlyozza, hogy a Keren Hajjeszód munkásainak fegyverzett céltudatosság jegyében kell dolgoz-

niok, mert különben az önkéntes munka a K. H.-ért elveszti értékét és hasznát.

Cionisták és nemcionisták az Agencyben

Dr. Mibashau (Bucuresti) a Jewish Agency munkájáról tart nagyszabásu exposé-t. A cionisták és a nemcionisták „házaságáról” beszél a Jewish Agencyben. Rámutat azokra az alapelvekre, amelyek a kibővített Agency megszületett. A cionisták elgondolása az volt: mi egész életünket adtuk és adjuk az ország-építésre. Most jönnek a nemcionisták és adni fogják a pénzt. Sajnos, a „sidech” nem úgy sikerült, ahogy mi azt gondoltuk. Az áldozatok nagyrésze továbbra is a mi vállainkon marad. Ezen változtatni kell. A zsidó nép minden rétegének aktív kötelességei vannak a zsidó ország-építéssel szemben. Más zsidó centrumokban alig van hitközség, vagy más zsidó testület, mely ne végezne Palesztina-munkát. Az a hitközség és zsidó testület, mely ezt a munkát megtagadja, árulja a népek. Nem ismerek — mondotta Mibashau — ma már cionista és nemcionista zsidókat, csak becsületes és nembecsületes zsidók vannak. A Jewish Agencynek minden zsidó közületet magában kell egyesíteni.

A Legislative Council

Dr. Helfmann, a jeruzsálemi főiroda delegátusa a következő szónok. A Legislative Council ügyéről beszél. Rámutat arra, mennyire fájdalmas jelenség számunkra, hogy nincs még zsidó többségünk az országban és ezért kénytelenek vagyunk harcolni a törvényhozó tanács megteremtése ellen, mert a palesztinai lakosság összetétele mellett ebben a tanácsban csak kisebbség lehetünk. Ha megtettük volna kötelességeinket a nemzeti kolonizációval szemben az elmúlt tizenöt esztendő alatt, más volna a helyzetünk a Legislative Council ügyében is.

A Council vesélye figyelmezteti a zsidó népet a nemzeti alapok fokozottabb felkarolására, mert csak ez biztosítja a bevándorlás emelkedését s a kolonizáció kiterjedését, ami a zsidó többséget hozza meg Palesztinában.

Külső és belső ellenségek

M. Geiger, a K. H. erdélyi fődelegátusa tartott meg ezután referátumát. Elesen elítéli azon zsidó köröket, amelyek ma, a zsidó lét legsúlyosabb óráiban is indolenciával viseltettek a nemzeti ügy iránt.

A török kormány tiltakozására lemondtak a Werfel-film készítéséről

A Musa Dagh, amely az örmények szenvedését ecseteli nem kerülhet filmre

London, január 8. Amióta a spanyol kormány közbelépésére az amerikai Paramount, hogy el ne veszítse a spanyol piacot, kénytelen volt ünnepélyesen elégetni Marlene Dietrich „A spanyol táncosnő” című filmjét, Hollywoodban idegesen és óvatosan tisztelik a nemzeti érzékenységeket.

Ez az oka annak, hogy a Metro-gyár most lemondott egy új nagy filmje készítéséről, pedig már nagy költséggel előkészítette felvételeit. A filmkönyv Franz Werfel „Musa Dagh negyven napja” című híres regényéből

SIGMUND FREUD

ÁLOMFEJTÉS

Fordította: Dr. Hollós István
500 lap, 330 lej, vászonkötésben 396 lej

LEPAGE-nál
Postán utánvétel. Kérje a Freud-művek teljes jegyzékét.

Elitéli azon zsidó testületeket, amelyek kivonják magukat a Jewish Agency munkájából. Hivatkozik más zsidó lakta országokra, ahol nincs zsidó testület és hitközség, mely ne venne részt a Keren Hajjeszódban és az Agencyben. A külső ellenségre, az egyre növekvő antiszemitizmusra, a konstruktív építő munka kell, hogy legyen a zsidó nép leghatékosabb védelme, veszedelmesebbek azonban a belső ellenségek, akik elfordulnak, vagy szembe fordulnak az egyetemes népi feladatokkal. A Legislative Councilről szólva, felszólítja a konferenciát, fejezze ki tiltakozását a törvényhozó tanács terve ellen.

A konferencia ezután határozati javaslatot fogad el, amelyben tiltakozását fejezi ki a palesztinai kormány azon szándéka ellen, hogy törvényhozó tanácsot létesítsen Palesztinában. Rámutat arra a határozati javaslatra, hogy a törvényhozó tanács terve ellentmond a Palesztina mandátum szellemének és szövegének és a kormány terve a zsidó nép egyetemes ellenállásával találja szemben magát.

A konferencia sajnálattal veszi tudomásul dr. Balázs Endrének, a Jewish Agency erdélyi tagozatának elnöki tisztségéről történt lemondását és elhatározza, hogy egyelőre nem tölti be az elnöki helyet. Löbl Lajos ezután a határozati javaslatokat olvassa fel, amelyet a K. H. munka fokozására irányulnak.

Darvas Mór (Tg.-Mures) a határozati javaslatokhoz szól hozzá és lendületes beszédében hívja fel megsemmisített munkára a delegátusokat. Ezután megválasztották a Jewish Agency erdélyi tagozatának tartományi tanácsát, majd a Hatikva hangjaival ért véget a konferencia.

Bankett és műsoros estély

Délben társas ebéd volt, majd este a Jewish Agency ünnepi nagygyűlése után kétszáz terítékes bankettet rendeztek a delegátusok tiszteletére. A banketten dr. Weisz Arthur, Weinberger Nándor, dr. Mibashau, dr. Fried Ábrahám, dr. Barados Imre és Friedmann Armin tartottak hatásos pohárköszöntőket.

Január 6-án nagyszerű műsoros táncestélyt rendezett az oradeai WIZO a Barisszával karöltve, a jubiláris konferencia delegátusainak tiszteletére, az oradeai Fészek klubban. Az estet dr. Markovits Ignác hatásos konferenciájára vezette be, majd Adler Hubert (Cluj) Grienberg, Lamdan és Schlinger újheber költők verseiből olvasott fel, saját fordításában. A fiatal költőt meleg ünnepélyben részecskítette a közönség. A műsort a késő éjszakai órákba nyúló tánc követte. Az estély sikeres megrendezéséért dr. Markovits Ignác és az oradeai Wizo többi vezetőit illeti elismerés.

Mons
resen
tak-e

Dandea

Targu-Mures, január 8. A közelmúltban Targu-Mures városában megrendezett egy erdélyi zsidó konferenciát.

A per hősé Da muresi intermarriage garmester és képviselő volt a napokban széken Belea O. ismert uszító lapján és a törvényhozó.

Dandea polgármester Sürgösen le akarja magáról, amelyet rajta, amikor azt a polgármester hárol az itteni zsidó hitközségnek a dühölt, mintna a becsületé addig is, amíg a javára dől el és a ragalmak, saját lapjánban, a muresi lapjában, védelemes inszINUACIO.

Mit isirt a

Itt fekszik előt inkriminát cikke, azaz máris. Targu-Mures városában a zsidó közösségnek a visszaékeléssel keletkező „nvazió” Egy 1846-ban kiadott munkájára hivatkozik megállapítja engedte meg az eltelepedését Nazna alkinek azonban a Targu-Mures város

1846-ban 341 zsidó megye területén — sággal a cikkirő, léphe ett be a város Baruch Simon nevű pandurok a város verte, majd kitalolt. A cikkirő kronológiátja a beszámolóban már 1658 zsidó tén.

Reználtan állap 1919 óta folyik a Muresre és a mai rint, amely valóságos fantáziájában Mures 39.782 lakos ezer csak a román örmények és más

Nem elég, hogy — alapítja meg a meereségük ot templomuk és a területén.

Miből épültek

Elné a pontn szerepe — a cionista zsidóság s Az „ö” zsidó zsidók Dandea E teték fel, míg u de mócvébe oitott segélyt a költségeire. A cikkirő még hez, hogy a egyen ő jogokat a régi orvoskollégia legnagyobb szeggy reálisokla egyik akkor amikor nincsen állása.

A cikkirő meg kedik abban, h hatás alatt e fo az alreálisokla keresztény növen Az ar a illeték természetesen n

Monstre-per indul meg Targu-Muresen, amely azt fogja kutatni, kaptak-e hárommillió segélyt a zsidók a székely fővárosban?

Dandea Emil Interimárbizottsági elnök és a „Porunca Vremii” épületes vitája

Targu-Mures, január 8. (Az Uj Kelet tud.) A közéletben Targu-Mures város eseményeinek első hatásmosója fogja felelni, amely egész Erdély közvéleményét foglalkoztatni fogja.

A per hóse Dandea Emil dr, a targumuresi interimarbizottság elnöke, volt polgármester és képviselő, aki ragalmazási pert indított a napokban a targumuresi törvényszéken Belea O. anár, a Porunca Vremii c. ismert úszító lap targumuresi tudósítójának és a törvényesektől sürgős terminust kért.

Dandea polgármesternek sürgős a dolog... Sürgösen le akarja mosni a szegényfoltot magáról, amelyet a Porunca Vremii ejtett rajta, amikor azt írta, hogy a targumuresi polgármester hárommillió lej segélyt adott a zsidó hitközségnek. Dandea Emil tájékoztató a dűhöt, jobban meg van sértve, mintha a becsületébe gázolnak volna bele és addig is, amíg a per „kétségeken kívül” az ő javára dől el és összedőlnék a mesterséges ragalmak, saját lapjában, a „Glasul Muresului”-ban, a muresmegyei liberális párt hivatalos lapjában, védekezik felháborodottan a szerelmes inszINUÁCIÓ ellen.

Mit is írt a „Porunca Vremii”?

Itt fekszik előtünk a „Porunca Vremii” inkrimináló cikke, amelynek a címe is hangzatos már, „Targu-Mures városát Izrael pájeszelei özönlötték el...” — hangzik a cikk címe, amely a továbbiakban történelmi visszaekintéssel kezd meg a beszámoló az állítólagos „invázióról”.

Egy 1846-ban kiadott magyar történelmi forrásmunkára hivatkozik a cikkíró, akkor, amikor megállapítja, hogy II. József császár engedte meg az első muresmegyei zsidók letelepedését Nazna muresmegyei faluban, akiknek azonban nem volt megengedve, hogy Targu-Mures városába bejöhessenek.

1846-ban 341 zsidó volt összesen Mures megye területén — írja szakavatott pontossággal a cikkíró, de ezek közül egy sem lépett át a város területére. 1847-ben egy Baruch Simon nevű házaló zsidó fogtak el a pandurok a város területén, akik előbb megverték, majd kitoloncolták a városból. A cikkíró kronológikus sorrendben folytatja a beszámolót. 1856-ban 570, míg 1900-ban már 1658 zsidó él Mures megye területén.

Reználtan állapítja meg a tudósító, hogy 1919 óta folyik a zsidók beözönlése Targu-Muresre és a mai elretentő statisztika szerint, amely valószínűleg az újságíró csapongó fantáziájában született meg, ma: Targu-Mures 39.752 lakosából 11.312 zsidó, ahogyan hat-ezer csak a román, míg a többiek magyarok, örmények és mások.

Nem elég, hogy ennyien vannak a zsidók — állapítja meg megdöbbenéssel a cikkíró, de merészgűkük odáig tejed, hogy jelenleg öt templomuk és 10 imaházuk van a város területén.

Miből építik a zsidó templomok?

Enné a pontnál kapcsolódik be Dandea szerepe — a cikkíró szerint — a targumuresi zsidóság szerves fejlődésébe.

Az öt zsidó templomot a targumuresi zsidók Dandea Emil bőkezű segélyéből építették fel, míg ugyanakkor az elzsidósodott, de mócvébe oltott Dandea Emil nem folyósított segélyt a román tanoncotthon építési költségeire.

A cikkíró még az is hozzáfűzi értesüléseikhez, hogy a targumuresi zsidó orvosok egyenő jogokat kívánnak a kamarában többi orvostársakkal és hogy a románság legnagyobb szegénye az, hogy a katonai alreáiskola egyik tanára, dr. Gu. Fried F. zsidó, akkor amikor igen sok többségi tanárnak nincsen állása.

A cikkíró megtorlást sürget és nem kételkedik abban, hogy a miniszterum a cikk hatása alatt elfogja távolítani a zsidó tanárt az alreáiskolából, mivel az beszennyezi a keresztény növendékek lelkét.

Az arra illetékesek, a targumuresi zsidóság természetesen nem tartotta méltónak, hogy

vitába szálljon az ismert bucaresti úszító lap fantasztikus és légből kapott vádjával. Erre azonban nem is volt szükség. Mindenki tudta, hogy a vádakra maga Dandea Emil fog válaszolni, a targumuresi polgármester, akire igazán nem lehet ráfogni, hogy nemzetellenes ekciókat folytat le a targumuresi városában.

Megvásároltak-e a zsidók?

Megvásárolták-e a zsidók? — kérdi felháborodva Dandea hivatalos lapjában, már a cikk címében. Majd folytatásul megemlíti mindazon nemzeti és hazafias vonatkozású érdemeket és eredményeket, amelyeket a targumuresi és muresmegyei románság neki köszönhet, — hogy nagyobb legyen a kontraszt a ragalmak és a valóság között.

A válasz bevezetője megállapítja, hogy a város hivatalos statisztikája szerint 39 ezer lakosból 10 ezer román, 22.500 magyar él a város területén és csak néhány ezerre tehető a targumuresi zsidóság száma.

Az első vádpont megcáfolása után a hivatalos válasz a városi könyvtárság adataira hivatkozik, amelyekből kitűnik, hogy 1922-től

1926-ig, amíg Dandea Emil volt a város polgármestere, egyetlen lejt sem adott Targu-Mures városára a zsidó egyháznak. Bernády dr. rezsime óta kapott egy-egy kis segélyt a targumuresi zsidóság egészen a legutolsó évig, amikor szintén Dandea Emil újabb rezsime alatt újból nem kapott egy lej segélyt sem a zsidóság.

„A mult büneiért”

Mily szomorú — állapítja meg Dandea Emil lapja —, hogy a város jelenlegi polgármesterét az emult rezsime hibájáért vádolják. Az emult nacional-caramistapárti rezsime tanácsa ugyanis 70 ezer lej segélyt szavazott meg a targumuresi zsidóság számára, amelyet a

liberális éra jöttével Dandea Emil volt kénytelen folyósítani a megszavazott költséget értelmében eljárva. Még jó, hogy ezt a segélyt azonban csak bönökben kapták meg a zsidó egyház — örvendezik a hivatalos lap, mert így csak 28—30 ezer lejt ért meg a 70 ezer lejre előirányzott segély.

Szó sem lehet tehát hárommillió segélyről — állapítja meg felháborodottan Dandea Emil lapja —, amely az is megcáfolja, hogy

Targu-Muresn öt zsidó templom és tíz imaház van. Megleppő tájékozottságot elérulva arról számol be a válasz, amely egyúttal a felzárkózó kedélyeket is meg akarja nyugtatni, hogy Targu-Muresen mindössze két zsidó templom van: az egyiket 1870-ben építették, amikor még Dandea Emil nem is élt, a másikat pedig 1926 és 1929 között, amikor szintén nem Dandea Emil a polgármesteri székben. Ami pedig az imaházakat illeti — alapítja meg feltűnő hozzájárulással a lap — azok magánintézmények, mert hiszen ha 10 zsidó összeáll, már egy imaházat képez. Bűnös tehát azért is Dandea — pattog a lap —, mert a targumuresi zsidók imádkoznak?!

Még csak azt kívánja megjegyezni a hivatalos válasz, hogy a román tanoncotthon rég elkészült, a városról kapott segély alapján, tehát ebben a vonatkozásban is tévedett a bucaresti lap régalmozó cikkírője.

A hivatalos válaszhoz Dandea Emil nyilatkozata is megjelent: Megállapítom — írja a polgármester, hogy többszöri rezsimeim alatt egy banit sem adtam a targumuresi kisebbségnek a különösen a zsidóság számára. Ezt nem gyűlöletből, hanem azért tettem, mert tudomásom szerint a kisebbségi egyházak és különösen a zsidó hitközség intézményei révén saját magát el tudja tartani és így nem szorul segélyre, míg a román intézmények az utolsó két évben 5 millió lej segélyt kaptak a targumuresi városvezetéstől. A cikkíró beperelt a régalmozásért és vádját megdöntésére reméltem, maguk a zsidók fogják válni a közönségeseké. **Benezel Béla**

SELECT MOZGO Nagy sikerrel vetíti: **FEKETE ANGYAL** világláger, főszerepekben: **Frederich March, Merle Oberon, Herberth Marshall** Műsoron kívül a legújabb hangos Fox Híradó

Hogyan akart megölni a Cernautiban letartóztatott amerikai gangster két kereskedőt

Egy nemzetközi gangster háborzongató kettős gyilkossági terve. Cinkosa árulta el a gonosztevőt

Cernauti, január 8. (Az Uj Kelet tud.) Romániának már régen nem volt olyan szenzációs bűnügyi esete, mint *Sbigniew Matejko* amerikai gangster letartóztatása. A bandita személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. Valószínűnek látszik, hogy a *Sbigniew Matejko* névre kiállított utlevél szintén hamis. A legvalószínűbb feltevés, hogy egy Amerikából szöknő képzett gangsterről van szó, aki már megjárta Franciaországot, Lengyelországot és Németországot. Dél-Franciaországból Strassbourgba került, és innen származik a lengyel konzulátus által kiállított utlevele is. Ezután Romániába jött. Cernautiban nagyszabású büntény elkövetésére tett előkészületeket, amelyek a rendkívüli gyakorlottságra mutatnak.

A bandita egy ötvenéves éves nővel lépett át a határt még múlt év októberében. Az idősebb nő, mint az édesanyja szerepelt. A cernauti Pallace Hotelben szálltak meg. A városban nagy feltűnést keltett a két méter magas, hatalmas testű ember. Költekező életmódot folytatott és a város lakóiban és a nyilvános helyeken hamar megismerték. Azt állította, hogy kétszázmillió dolláros vagyona van, üzleiti ügyekben jött az országba, ahol huszmillió blokkát leje van.

A bandita rejtélyes módon kezdte meg manővereit. Először sűrűn utazgatott a vidéken. Egy hétig egy storonjemetgyei kisközségben tartózkodott. Cernautiban négy butorozott szobát vett ki a város különböző pontjain. Az egyikben az édesanyját szállásolta el, háromban pedig ő maga lakott. Összeköttetéseket keresett a

kereskedő-világgal és főleg a fekete tőzsdén, ahol a valutaszpekulánsok társaságát részesítette előnyben. Így ismerkedett meg *Ungár Károly* és *Heisser* Misu kereskedőkkel, akiknek egy mutatkozott be, mint *Krämer* lengyel alattvaló, aki azonban Franciaországban egy nagy textil konzernnek a megbízottja. Azt mondta, hogy idegen valutákra van szüksége, mert Romániában huszmillió leje van a Nemzeti Banknál, amelyhez azonban nem tud hozzáfutni. Később azt állította, hogy 12 millió lej értékben sikerült valutaengedélyt kapnia és most még csak 8 millió leji értékű dollárra van szüksége. Ezt a mennyiséget a két kereskedő nem tudta rendelkezésére bocsátani, megalkudtak azonban, hogy 25 ezer dollárt adnak el az álmérnöknek, aki megfelelő jutalékot biztosít számukra. Hosszas tárgyalások után meg is állapodtak abban, hogy a lakására fogják elvinni a 25 ezer dollárt.

Közben a bandita megismerkedett a cernauti alvilág egyik ismert tagjával, *Marinciu*val, akinek háborzongató terveit előadta. A terv szerint *Marinciu* és *Sbigniew-Krämer* együtt várták volna a kereskedőket az utóbbi lakásán. Vadonatúj automata revolvert mutatott, amellyel a két kereskedőt megölnék, majd mielőtt még a rendőrség rájuk üthetne, autóval szöknének át a határon. A hullákat egy-egy hatalmas bőröndbe raknák és ismeretlen helyre postán elküldenek.

Marinciu hozzájárult a tervhez, de annak borszalomsága annyira megrémítette, hogy rövid lelki tusa után a rendőrségre

ment, ahol *Grosariu* kveszturái titkár előtt felfedte az egész tervet. A rendőrség megbizta *Marinciu*-t, hogy folytassa tárgyalásait a banditával. Az előkészületek a legteljesebben rendezve folytak. Közben az a komplikáció adódott, hogy a kereskedők is gyantát fogtak és a bünygyi osztályfőnöknél jelentkeztek, akinek előterjesztették az ügyet és aggodalmukat fejezték ki, nem-e csalja őket megbízójuk lépre. A bünygyi osztályvezető azt a tanácsot adta, hogy egy órával a tervezett találkozó előtt jelenjenek meg a lakásban és legyenek nagyon óvatosak. A rendőrtisztviselő ugyanis azt hitte, hogy pénzhamisításról van szó, aki hamis lejeket akar dollárra becserezni. A bünygyi osztályvezető a maga részéről is néhány rendőrrel kivonult a helyszínére.

Itt találkozott össze a két rendőrcsapat. *Grosariu* ugyanis tíz rendőrrel és néhány detektívvel álló osztagot vezényelt ki, amely a *Krämer* lakásával szemközti házban rejtőzött el. A rendőrtisztviselők közös haditervben állapodtak meg és mikor biztosak voltak benne, hogy *Matejko* a lakásban van, egyszerre szállották meg a házat, amikor a rendőrök beléptek, revolvert akart rántani, de a rendőrök rárohantak és összekötötték. *Matejko* azonban beismert mindent, másnap azonban már tagadni kezdett. Azóta egyáltalában nem tesz vallomást és örültséget színel. Édesanyja, akit szintén letartóztatott, azt állítja, hogy hosszú évek óta nem élt együtt a fiával, akivel Strassbourgban találkozott újra és most azért hozta Romániába, mert itt állítólag ocsó az élet és hogy szépen fog keresni.

CONTINENTAL SZÁLLODA BUDAPEST, VII. DOHANY-UTCA 42. AZ A HELY, AHOA A JO KÖZÖNSÉG JOL ERZI MAGAT! LEGMODERNEBB SZÁLLODAI KENYELEM. SZINHAZAK, SZORAKOZÓHELYEK ÉS A KERESKEDELEM KÖZPONTJÁBAN. MÉRSEKELT ÁRAK. GARAGE A HAZBAN.

... JANUÁR 9. ... FREUD ... EJTÉS ... Hollós István ... 296 lej ... E-nai ... Cluj ... Freud-művek tel. ... kékét. ... teteiket, amelyek ki- ... wish Agency mun- ... zsidólekta orszá- ... testület és hitköz- ... szat a Keren Hajj- ... ben. A külső ellen- ... vő andszemitzmus- ... munka kell, hogy ... hathatóbb válasza, ... ban a belső ellen- ... s, vagy szembe for- ... népi feladatokkal. A ... szólva, felszólítja a ... ki tiltakozását a ... ve ellen. ... határozati javas- ... ben tiltakozását fe- ... ormány azon szán- ... nyhozó tanácsot lé- ... Rámutat arra a ... hogy a törvényhozó ... d a Palesztina man ... szövegének és a ... s nép egyetemes el- ... metését. ... llatlan veszi tudomá- ... nek, a Jewish Agen- ... elnöki tisztségéről ... elhatározza, hogy ... az elnöki helyet. ... határozati javaslatot ... t a K. H. munka ... (Mures) a határozati ... z és lendületes be- ... sokszorosított mun- ... Ezután megválasz- ... cny erdélyi tagozat- ... acsát, majd a Ha- ... réget a konferencia. ... és műsoros estély ... volt, majd este a ... i naggyűlése után ... kettét rendeztek a ... e. A banketten dr. ... rger Nándor, dr. ... Abraham, dr. Bár- ... n Armin tartottak ... ket. ... kerü műsoros tánc- ... ade-i WIZO a Ba- ... jubiláris konferen- ... szteletére, az ora- ... Az estet dr. Marko- ... nferánszjeja vezette ... (Cluj) Grienberg, ... ghéber költők ver- ... át fordításában. A ... plésben részvétel- ... rt a késő éjszakai ... vette. Az estély si- ... dr. Markovits Ig- ... Wizo többi vezetőit

SPORT

BKE—Telefon Club 3:0

Ismét elhalasztották a román-magyar sportbéké-tárgyalásokat

Budapestről jelentik: A BKE—Telefon Club jéghokki Európa-kupa mérkőzését a budapesti együttes nyerte 3:0 (1:0, 1:0, 1:0) arányban. A vereség dacára a bucuesti csapat jó benyomást kelte. Az eredmény után a BKE együttese bekerült a jéghokki Európa Kupa döntőjébe.

A Telefon Club budapesti szereplésével egyidejűleg szó volt arról, hogy az a bizottság, amely a román-magyar sportbéke ügyét van hivatva dűltőre juttatni, Budapestre utazik. Hir szerint azonban a delegáció nem érkezett meg Budapestre, még pedig azért, mert az e követség írtok Budapestre nem érkeztek meg.

Az oradeai Makkabiban is beindult az átszervezési munka

Oradea, január 8. (Az Uj Kelet tud.) A sígheti konferencia után a Makkabi vezetősége ülésreült össze, amelyen Steiner István, aki az egyesületet a sígheti konferencián képviselte, megtárgyalta beszámolóját. A vezetőségi ülés, miután a tenisz és asztali-tenisz-torna rendezését vállalta és obció bejelenését határozta el az országos verseny ügyében, elhatározta, hogy az egyesületet, az évi közgyűlés küszöbén, új alapsokra fektetve szervezi át. Az átszervezési akció már beindult és remélhető, hogy az oradeai Makkabi évi közgyűlését rövid időn belül saját otthonában tarthatja meg és a jövő vezetőségben mind olyan e meg fognak helyet foglalni, akik szívvel-lellekkel hívei a Makkabi nemességének.

Az eltűnt halálhír. Az Admira csapata Malta-szigetén turázik. Két héttel ezelőtt a tengerész válogatott volt az ellenfele a mérkőzés napjának reggelen meghalt a sziget kormányzója. Ha kihirdetik a halálhírt, akkor a meccset le kell fújni. Az alkormányzó a nagy érdeklődésre való tekintettel úgy döntött, hogy a kormányzó halálát nem hirdetik ki. Így is történt. A meccset 10.000 néző előtt lejátszották, az Admira 10:1-re győzött s csak a mérkőzés után hirdették ki a gyászhirot.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, január 9.

Kiemelkedő műsorszám: 20.35: Milanó. Mozart: Figaró házassága.

Bucuresti, 11.30: Hírek. 17: Kis rádiózenekar. 19.15: Gadescu Konstancia éneke. 20.15: A Filharmónikusok hangversenye. 22.15: Szórakoztató lemezek. 22.55: Hírek.

Budapest, 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 13: A Mária Terézia honvédegyalogezred zenekara. 18.35: Cigányzene. 20.30: Hanglemezek. 23: Jazz. Kalmár Pál énekszámával. 24.05: Hírek.

Bécs, 17.30: Elsnig Márta alt énekszámai. 19.10: Rádiózenekar

Belgrad, 17: Jazz. 22.20: Népdalok.

Briinn, 19.30: Rádiózenekar.

Brüsszel, 18: Szórakoztató zene. 21: Szimfonikus hangverseny.

Droitwich, 18.15: Szórakoztató hangverseny. 21.45: Szalonötös szopránal.

Hilversum, 19.45: Bartók Béla zongorázik.

Kalundborg, 22.20: Új dalok, humoreszk, saxofonszólo.

Ljubljana, 18: Rádiózenekar.

Milano, 17.15: Righipi basszus és Satta szoprán hangversenye. 20.35: Mozart: Figaró házassága.

Osló, 17: Könnyű zene. 20: Hoff S'guard norvég műdalokat énekel.

Rádió Paris, 21.45: Az Allami zenekar hangversenye.

Regional, 23: Hangverseny.

Róma, 20.35: Kamarazene.

Strasbourg, 19.30: Rádiózenekar.

Varsó, 20: Könnyű zene. 21.35: Lengyel műdalok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. E., Médias. A kért cimek: Olla Werke Bucuresti, Str. Stirbei Voda No. 53. Primeros Werke Bucuresti, Str. Stirbei Voda 70.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Bánsági levél —

Timisoara, január 8. (Az Uj Kelet tud.) Az egész országban s így a Bánságban is a gazdasági élet számottevő faktorát most a hivatalos ünnepek után, az új év küszöbén — felfokozott energiával kívánják hozzájárítani a munkához. Az elmúlt esztendő ugyan s sok váratlan meglepetést hozott s ez természetesen együttjárt súlyos veszteségekkel. Ezzel a dicséretreméltó nekilendüléssel kapcsolatban csak egy kérdés marad nyitva: — Vajon eredménytel fog-e járni ez a túlméretezett munka-és pénzinvestáció?

Várható-e további szilárdulás a gabonapiacra?

Szakmai körök, de a fogyasztókat is közelebbről érdekli: lesz-e további drágulás a gabonapiacra? A mai konstellációk mellett, minden jel amellett szól, hogy az árak változatlan tendenciával felfelé fognak ivelni. Az árak drágulása mellett egyébként az a momentum is szól, hogy az elmúlt ősszel sokkal kisebb területet vetettek be — például búzával — mint tavalyelőtt. Számszerűen megállapítást nyert: míg 1934-ben 3.2 millió hektárnyi területet vetettek be, addig a tavalyi csak 2.25 millió hektár földet dolgoztak meg.

Már most, ha figyelembe vesszük, hogy egyes vezirók szerint az 1934-es őszi vetés is kevésnek bizonyult az 1935-ös aratáshoz — könnyen levonhatjuk a konkluziókat. Természetesen, most csak azt kellene tudni, hogy mennyiben felel meg a valóságnak az, hogy a tavalyi termés kevésnek bizonyult. Van olyan vélemények, melyek a mai helyzetből a legelfárazottabbban azt a tanulságot vonják le, hogy a buza árának felfelé való ivelése az országokban és nemzetközi viszonylatokban is — kizárólag nagyarányú spekulatív üzletnek tudható be. Ezért tehát azok, akik ezt az utóbbi véleményt nyilvánítják, arra következtetnek, hogy március—áprilisban nagy visszaesés fog beállni az egész vonalon.

De március—áprilisig — tehát amikor már nyilvánvalóvá válik, milyennek ígérkezik az új termés — a buzára a beföldön könnyen elérhetik a 600, sőt a 650 lejes nívót is.

A Magyarország felé dirigált tengeri kivitelét a közelmúlt napokban teljesen leállították. Ezért Magyarországon igen nagymérvű áruhány érezhető. A román tengeri letiltásának közvetlen oka abban rejlik, hogy a román kormány kikötötte magának, mszerint pengőért nem szállít a jövőben semmilyen árut. Ezzel szemben a magyar importőrök nem tudták előteremteni a román tengeri fedezésére elmaradhatatlanul szükséges nemes valutát. Ez a váratlan leállítás Magyarországon természetesen nagy fejtleniséget idézett elő.

A gabonaárak egyébként a következők: Bánsági 77-es buza 500, tonrónál 510—520, tengeri 320, zab 350, takarmányárpa 300, tavaszi árpa 310, tökmag 720, napraforgó 420, továbbá lőner 3200 és lucerna 3000 lej.

A lisztpiacon is szilárdultak és változatlanul tovább szilárdultak az árak. A mel-mok minden felkínált buzaárut összevásárolnak. Az itteni, a bánsági lisztek iránt viszont élénk érdeklődés nyilvánul meg. A lisztárak a következők: nulas liszt kismalmi 910, nagymalmi 950, továbbá 4-es 830—870,

5-ös 790—820, 6-os 760—770, korpap pedig 305—310 lej mázsánként.

Bankélet — exportlehetőségek

Az ünnepek elmúlásával a bankok újból bekapcsolódtak a legintenzívebb üzleti tranzakciók lebonyolításába. Az ugynevezett átmeneti hitelmegszorítás, melyről többiben mi is megemlékeztünk ebben a rovatban s amely az évzáratra volt visszavezethető — ma már nem érezteti többé hatását. Mindazok a cégek, amelyek tavaly már dolgoztak a bankokkal s ennek során állták a hitefelteleket — az idén újból élvezik a bankok bizalmát és az üzletek lebonyolításához rendelkezésükre állnak a szükséges tőkék.

A jelzáloghitelek ezzel szemben még reméltek meg. Felhívjuk azonban arról, hogy a számottevő bánsági nagybankok a könyvek teljes lezárása és ezzel kapcsolatban a tavalyi üzleteredmények megállapítása után — foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a jelzálog-hitelek újból beiktassák üzleti kombinációik sorába. Arról foglalkoznak már január második felében sor. Itt is kerül.

Exportüzletek az utóbbi hetekben nem igen voltak. A Banca Nationalának legutóbbi ren-

delete pedig — mely mint ismeretes, szigorúan megköveteli, hogy az exportőrök záros határidőn belül számoljanak el az exportból járó régi devizatarozásaikkal — teljesen elvette a kedvét az exportőröknek, hogy újabb nagyobb szabású tranzakciókba bocsátkozzanak. Aztán a Nemzeti Bank nem is igen látja szívesen, hogy olyan államokba történjenek szállítások, melyek nem fizethetnek nemes valutával. Ezért tehát, míg a helyzet itt teljesen ki nem alakul, nagyobbarányú üzletekre nem is kerülhet sor.

A textilpiac hírei

Január első felében semmilyen változás nem állott be a textilpiacra. Az árak egyelőre változatlanul azon a nívón állnak, melyre a be-következett drágasági hullám két-három héttel ezelőtt felhajtotta őket. Pillanatnyilag nincs ugyan szó újabb áremelkedésről, de később néhány héttel több, mint bizonyos újabb el-telődások, árszilárdulás fog bekövetkezni.

Ez a további áremelkedés szoros összefü-gésbe kerül majd a beköszöntő nyersanyag-hiánnyal. Ma ugyanis Ausztrán kívül csak Németország szállít felé történő szállításokkal szem-nél jó szemmel. Az oka ennek: Németország csak márkával és nem nemes valutával fizet. Viszont a fonal ma keresett áru különösen Romániában. Ezért tehát, ha a kompenzációs lehetőség nem fognak továbbra is fennállni Németország és Románia között, a román textiltárnak újabb piacok után kell néznie. De kérdés, talál-e?...

Gazdasági hírek

Uj vezérigazgatót kapott az aradi Victoria Bank. Az elmúlt héten tartotta meg az aradi Victoria Bank igazgatósági ülését: Mocioni Antal királyi fővadász-mester elnöklötte alatt. Ezen az ülésen csak a betöltésén vezérigazgatói állás kérdését tárgyalták meg. Az egyik javaslatára az igazgatóság egyhangu-lag dr. Iercan Nervat oradeai ügyvédet hívta meg ennek a tisztségnek a betöltésére.

A romániai iparosok országos kongresszusa-t vasárnap, január 12-én tartják meg Timisoarán. Ertesítésléink szerint ezen a kongresszuson az ország összes fontosabb cernu-maiból résztvesznek az iparos delegátusok s ennek során — állítólag — több javaslatot is fognak előterjeszteni Roman Valer e jött tervnyitvezetésének pótlására és az iparos érdekeknek a tényleges köve elményeknek megfelelően való szabályozására. A kongresszuson Samuila Alexandru szenátor, az iparosok országos elnöke is résztvesz.

Kik építenek Timisoarán? A mérnöki hivatal előterjesztésére Timisoara város vezetősége a benyújtott kérvények alapján újabb-an a köve kezöknek bocsátott ki építkezési engedélyeket: Szász Miklós, Klein Dávid, Pervu Stefan, Gruber Alajos, Neper Róbert, dr. Reb János, Engelmann Fülöp, Petru Olteanu, Terez Petye, Litz József, Holósy Elek, Hames Eteleka, Blizky József, Kalla Miklós, a timisoarai katolikus püspökség, Matheisz Lázár.

A Kereskedők Egyesülete resitai csoportjának tisztújító közgyűlése. A Kereskedők Egyesülete resitai csoportja az elmúlt napokban tartotta meg tisztújító közgyűlését. Az elhangzott felszólalások és referátumok után a következő új tisztikar választották meg: Elnök: Muresan Axentie főfelügyelő, alelnök:

MEGNYILT

SZÉKELY ÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.

lakberendezési

KIÁLLÍTÁSA

Targu-Muresen

30 ragyogó interieur, 30 lakás-berendezési probléma tökéletes megoldása

Ha otthonát igazán szépen és melegen akarja berendezni, látogassa meg a gyár Piața Albina 17 sz. alatti mintaterméit. Akadályoztatása ese én a cég szívesen küldi ki megbízottját eredeti rajzokkal s tervekkel.

Egy új zsidó film

Israel hangja

Amerikában egy fél évvel ezelőtt mutatják be ezt az amerikai zsidó pénzen készült filmet és általános megállapítás volt, hogy egy rendkívül jól sikerült, eredeti és technikai kivitelben elősragu filmet sikerült készíteni. A film fele régi historikus adatokat mutat be: Sodoma és Gomora pusztulása, Babel tornya, A sivatagban való vándorlás, Zsidók rabságban, etc. Minden egyes jelenethez a világ egy-egy híres kántora énekel héber imát kórusk séret el. A kántorok közül megemlítjük: Josef Rosenblatt, David Roitmann, Louis Waldmann (newyorki főkántor), Adolf Katschko (varsói főkántor), Mordechai Hermann (párizsi főkántor), Josef Slisky (Rosenblatt tanítványa) és végül a 14 éves zsidó csodhangu Sch. Engelhardt neve. A kántorok énekeit kórus kíséri héber nyelven, mely világhírű kórust a legjobb zsidó karmagy Mayer Mechtenberg irányítja. A film érdeme, hogy második felében a mai Palasz-tinát mutatja be s így egyesíti az elmúlt zsidó évezredek az új előjövendő boldogabb életet.

A film csak két napig maradhat Clujon, mivel rögtön utána le van foglalva Sighet, Satmar, Oradea, Arad városok számára. A film kiváló voltára jellemző, hogy Cernautiban 15 napon keresztül futott megcsalítás nélkül. Az előadások január hó 13 és 14-én lesznek meg ar va 3, 5, 7, 9 órai kezdetekkel a Royal-mozgóban. A helyeket, dacára a bemutatandó darab különleges voltára, az igaz-gatóság nem emelte fel, hanem a rendes 22, 25 és 30 lejes árakkal mutatja be.

— A modern sebészet a sebkezelésben tartózkodik olyan dezinficiensekről, amelyek káros hatást fejtenek a szervezet szöveteire. Eppen ezért 3 éve a „Periott” szájvizet és fogpépet használom és rendelem úgy száj-műékek után, mint állandó használatra, mert ez készítmények nem tartalmaznak káros dezinficienseket, sőt biochemikusak. Tapasz-tatásom a lehető legjobbak, a fogak romlását megakadályozzák. A legújabb készítmények ize is kiváló. Dr. Mátyás Mátyás, a „Park” sanatórium igazgatója.

Személyzeti kimutatás,

mely február hó 1-ig beküldendő a kereskedelmi és iparügyi miniszteriumnak, BOROS papirkereskedésben beszerezhető.

Vic

Hogy

Cluj, január 8. mánia közéletének talmassága ma a pescu, az Univer igazságügyi min egyik legnagyobb legmagasabb tár és ma egyik, ne is legismertebb mozdulásoknak. politikának leg az antirevizionis és minden magy kezdeményezésé sével a jelenleg lett. Stelian Pop je ténylegesen hátán ért el ar vesen jutottak személyiségének zafias köntösbe ezt a hatalmat ná eszi.

Már sokan ki város előéletét romittálják a rom masságát. Stelia ban nem sikerül gatti. Politikai parasztpárt és nalcaranista pár Popescu ellen, k lül megjelenő la egy jelentékeny Igy indithat Ste sajto tenorjában durvasággal oly az ország legism it, művészeit, és retlenné a jobbo Pontosan ez tör egyik legjelebb is, aki mint a r mint ismeretes, Dadoi Lőránt nemzetgyalázási hathónapos itélet

Az Un

ellen

Az Univer sul tor Eftimiu, aki rübb egyeniségek gybarbarság" v belyegével látta zés, amellyel ill Victor Eftimiu h jat nyilatkozatok az Univer sul közvéleménye elé miu a nemzet ár vette természetes kórusa is és Vic hetelenné tették ben jobbaldali r Victor Eftimiu r szol az ellene ind nappal ezelött B miu tollából 126 jelent meg „Jos le a manesót a mel. Alcinként a juk: „Stelian P biakban néhány Victor Eftimiu M pe

Az első fejezet

tor Eftimiu meg gangszterek Csik más között a vá fosztották ki, ug terei az egész or más között. A r közül a legvesze

IMÉD

Victor Eftimiu több mint száz oldalas vádirata Stelian Popescu ellen

Röpiratban tárta fel az *Universulban* meghurcolt román író Stelian Popescu múltját, gazdagságának és hatalmának eredetét

Hogyan lett Stelian Popescu a Drajna favállalat elnöke és az *Universul* tulajdonosa

Cluj, január 8. (Az Új Kelet tud.) Románia közéletének egyik legnagyobb hatalmossága ma kétségtelenül Stelian Popescu, az *Universul* tulajdonosa és volt igazságügyi miniszter. Mint az ország egyik legnagyobb lapjának birtokosa a legmagasabb társadalmi pozíciókat érte el és ma egyik, nemzetközi vonatkozásban is legismertebb vezére a jobboldali mozdulásoknak. Az *Universul* a jobboldali politikának legnagyobb támogatója, aki az antirevizionista liga megalakításával és minden magyar és zsidóellenes akció kezdeményezésével, vagy továbbfejlesztésével a jelenlegi rendszer egyik oszlopa lett. Stelian Popescu tüneményes karrierje ténylegesen a jobboldali mozgalmak hátán ért el arra a csúcra, amelyre kevesen jutottak el Romániában és éppen személyiségének és tevékenységének hazafias köntösbe való bujtatása az, amely ezt a hatalmat egyelőre megingathatatlaná teszi.

Már sokan kísérelték meg, hogy zürzavaros előéletét és múltját feltárva kompromittálják a román sajtónak ezt a hatalmasságát. Stelian Popescu pozícióját azonban nem sikerült még csak meg sem ingatni. Politikai ellenfelei, az egykori pártparasztpárt és éveken keresztül a nacionalcaranista párt mitsem tehettek Stelian Popescu ellen, ki egy százezer példányon felül megjelenő lap vezérének az országnak egy jelentékeny részét érzi a háta mögött. Így indíthatta Stelian Popescu a bucaresti sajtó tenorjában is szokatlanul csengő durvasággal olyan kampányokat, amelyek az ország legismertebb intellektuális íróit, művészeit, és politikusait teszik lehetetlenné a jobboldali tömegek szemében. Pontosan ez történt Victor Eftimiu, az egyik legjelesebb élő román író esetében is, aki mint a romániai Penkiub elnöke, mint ismeretes, táviratilag tiltakozott a *Dada* Lóránt magyar író emlékeztetés nemzetgyalázási bűnperében elhangzott hathónapos ítélet ellen.

Az *Universul* kampánya Eftimiu ellen

Az *Universul* ettől a naptól fogva Victor Eftimiu, aki egyike volt a legnépszerűbb egyéniségeknek az országban, a „magyarbarátság” vádjának „megszégyenítő” bélyegével látta el és a legnyilvánvalóbb kifejezés, amellyel illette, a „hazaáruló” volt. Victor Eftimiu hiába igyekezett álláspontját nyilatkozatokban és cikkekben védeni, az *Universul* százezer példányban tárta közvéleményre az azt a vádat, hogy Eftimiu a nemzet árulója. Az *Universul* követte természetesen a kis jobboldali lapok kórusa is és Victor Eftimiu valóban lehetetlenné tették a sajnós ma többségben jobboldali román közvélemény előtt. Victor Eftimiu most meglepő módon válaszol az ellene indított kampányra. Néhány nappal ezelőtt Bucarestben Victor Eftimiu tollából 126 oldal terjedelmű röpirat jelent meg „*Jos Lava de pe tricolor*” — le a mancsot a nemzeti zászlóról — címmel. Alcímeként a következő mondatot látjuk: „*Stelian Popescu teleplezése.*” Aláírásként néhány részletet ragadunk ki Victor Eftimiu könyvéből.

Mit ír Eftimiu Stelian Popescuról

Az első fejezet címe: a Gangszter. Victor Eftimiu megállapítja, hogy mint a gangszterek Csikágóban felosztották egymás között a várost és azt területenként fosztották ki, ugy a román sajtó gangszterei az egész országot osztják fel egymás között. A román sajtó gangszterei közül a legveszedelmesebb, minthogy az

ország trikolóráját vette a markába, Stelian Popescu és a bulgár-török Jane Zaharoff, az *Universul* utól. „Az országot jó románokra és rossz románokra osztotta, revizionistákra és antirevizionistákra. Aki fizet az *Universul*nak, az becsületes ember, aki nem, az tolvaj és hazaáruló.

A három nemzeti színt magára öltve, Stelian Popescu évek óta a hazafiság nevében zsarolja az egész országot.

Eljött az ideje, hogy felkiáltjunk: — Le a mancsot a trikolórról!

Az *Universul* — állapítja meg a Cenzor című fejezetben a broszura szerzője — valahányszor rablásra készül, kampányt indít a tisztesség védelmében. „Lásd a Discóm esetét, amelyet mindaddig támadott, amíg a Discóm be nem költözött az *Universul* palotájába és ötmillió lejt előlegesen házbérbe kifizetett. Politikai kampányokat vezet, mikor miniszteri bársonyszékét akar szerezni, antiszemita mozgalmakat, mikor Heimovicot akarja fedezni, akivel együtt ötezer drajnai családfelettartó parasztot zsákmányol ki.

A kétféle hazafiság

Az *Universul* hazafiaságával foglalkozva, ilyeneket ír Victor Eftimiu:

„Az igazi hazafi nem csinál mesterséget a hazafiságból. Az ország zászlaja tulságosan szent dolog ahhoz, semhogy minden alkalommal előszedjék, vagy hogy palotákat emelj belőle és cipőt fényesíts vele. Aki hazafiaságból, közérkölcsekből leckét akar adni, annak elsősorban kell példával előljárnia.

„Csak hogy Stelian Popescunak nincsen sem hite, sem pedig szónoki, vagy írói tehetsége.”

Van-e szükség antirevizionista ligára

Ezzel szemben Stelian Popescu antirevizionista ligát csinált. „Szükségtelen — írja Victor Eftimiu — mert semmiféle más országnak nincs hasonló ligája. Az antirevizionizmus mellett állandóan agtálni, azt jelenti, hogy elismerjük a revizionizmus lehetőségét és realitását.” „Egész Románia egy nagy antirevizionista liga. Elnökét II. Károly királynak hívják, főtitkárát Titulescunak, választmányára pedig az ország kormányai. Minden román Isten kegyelméből és a nemzet akarából a hozzájárulás, kitüntetés és címek nélkül tagja ennek a nagy nemzeti hitnek. Senkinek nincs szüksége Stelian Popescu támogatására.”

„Ha egy román politikus meglátogatja Budapestet, ha egy római barát kezét nyújt egy kisebbégi kollega felé, ha egy kereskedő vizumoztatja utlevélét, hogy árt adjon el a határon kívül, felborzolónak a sárkány pikelyei, az *Universul* apórhirdetési és halálközvetítő rovatai megrövidülnek, hogy a sokkal rentábilisabb patriotizmusnak adják át helyüket.”

Mi az igazi hazafiság? Ezt a kérdést is felveti a broszura szerzője és a következőkben válaszol:

„A magyarkor minden művészi megnyilatkozására — előadás, koncert, kiállítás, film, színdarab — hasonló, még tökéletesebb megnyilatkozás a mi részünkről. Ahelyett, hogy hat hónapi börtönnel sujtanak egy magyar író, számunkra ellenszenvess regényért, inkább írjanak a román írók ha, nyugateurópai mértékkel mérhető román regényt. Mert a börtönbüntetés letelik, de a könyv megmarad.”

Stelian Popescu üzletei

Ilyen előzetes bevezetés után tér rá a bizonyítékok feltárására Victor Eftimiu. Stelian Popescu főtevékenysége a Drajna faüzemnek. A faüzem eredete még a fanariota uralom idejére nyúlik vissza, amikor a török hűbérseg megbízottai, a fanariota görögök vettek birtokukba Románia egész nemzeti gazdaságát. Ezekben az időkben egy Philpides nevű görög jutott a Prahova völgyébe, aki a Filipescu család őse. Egyik leszármazottjuk az ősi szokás szerint kastélyának páncélszekrényében

őrizte a környező kisbirtokokosok birtokleveleit, hogy mint a kerület bírja, jogait képviselje. Ez a Filipescu a birtokleveleket megsemmisítette és hatalmi erővel egyszemélyen kihasználta a parasztok birtokait. A század elején azonban megjelent a román erdészeti törvény, mely szabályozta a régi uralom alatt rendezetlen birtokviszonyokat. A Filipescu-család akkor élő leszármazottja, Ele Cretescu tudván, hogy a birtokjog kérdésében zavarok vannak, sietve eladta a birtokot egy Severin nevű urnak, aki részvénytársaságot alakított. Ekkor már a társaságnak jogtáncosa volt Stelian Popescu, aki rövid idő alatt elnöke lett a ma már 155 millió lej alapítókével az ország legnagyobb iparvállalatai között emlegetett Drajnának. Ebben a részvénytársaságban Herman Heimovic nevű erdőbirtokos a társa. A parasztok, akiket a társaság alakulása megfosztott birtokaiktól, többiben is intervenáltak az igazságügyi minisztériumban és a kormányoknál, de sikertelenül. Több mint egy évtizede, hogy a román igazságügyi minisztérium élén vagy maga Stelian Popescu állott, vagy pedig az államtitkári, vagy főtisztviselői karban Stelian Popescu kiterjedt családjának egyik sarja ült. Victor Eftimiu szerint Stelian Popescu azért tört állandóan az igazságügyi minisztériumi bársonyszék felé, hogy a drajnai birtokok ellen irányuló akciókat lefegyverezhesse. Ez a kísérlete minden egyes esetben sikerült is.

Az *Universul* egyik főtisztviselője, miután a laptól eltávozott, terjedelmes feljelentést

adott be a lap ellen a pénzügyminisztériumhoz, amelyben százmilliókra menő adócsalással vádolja meg a vállalatot. A pénzügyminisztérium nem mer a lap ellen eljárni.

Az *Universul* tulajdonjogának története

Mint Cazavillan, az *Universul* tulajdonosa özvegyének barátja, keparintja meg az *Universul* előzetesen azonban egészen fantasztikus körülmények között meghamisítja — így írja Victor Eftimiu — Casavillan végrendeletét. A halott ágyához elkészített végrendeletként rendes bíró helyett vizsgálóbíró hívnak. Casavillan összes barátai és a környeztet úgy tudták, hogy a vagyon egy része fivérekre, egy másik része feleségére és egy része jótékonycserára fog szállani. Megépetésre azonban az egész vagyon a feleség öröklötte. Mikor a rokonok a végrendelet megfutamadták, fantasztikus vádak hangzottak Stelian Popescu ellen. Amikor Casavillan második főrészvényes, akkor jött el Stelian Popescu ideje és az irni-ovasi is alig tudó öregasszonyt második férje ellen tüzelte. Addig tartott ez az akció, míg nem Stelian Popescut bízták meg a lap irányításával. Ez is különös körülmények között történt. Az *Universul* szerkesztő gárdája elhatározta, hogy a tulajdonos hozzájárulásával saját irányítás alá veszi a lapot. A szerkesztő cég küldöttsége Stelian Popescut találta Cazavillan lakásán. Az öregasszony nem fogadta őket, de kilépett, hogy nem hajlandó a szerkesztő gárdának adni a lapot. Erre a szerkesztők éppen Stelian Popescuhoz fordultak, aki igértet tett, hogy ki fogja eszközölni Casavillan lakásán a tev. megváltását. A dolagnak az lett a vége, hogy az *Universul* Stelian Popescu kepta meg és Casavillan halála után egyedüli birtokosa is lett a hatalmas vagyon reprezentáló, ma kilenc emeletes palotában székelő napilapnak.

A hely rövidsége nem engedi meg számunkra, hogy Eftimiuunk ezt az egészen fantasztikusan hangzó röpiratát részletesen ismertessük. Annyi bizonyos, hogy a román közéletnek régen nem volt olyan szenzációja, mint ez a röpirat, melynek még erőteljes visszhangja lesz a romániai sajtóban.

CAPITOL MOZGÓBAN
Ma premier!
Életének legszebb élménye!
Az 1936 év grandiózus filmreke!
Egy igazi világszéger!

A bűn és bűnhődés

DOSTOJEVSKY világhírű regénye
Főszereplők: HARRY BAUR, PIERRE BLANCHAR és MADELENE OZERAY.

Hatvanezer zsidó vándorolt be 1935-ben Palesztinába

Az új certifikátokból 970 Lengyelországnak jutott. Több mint 25 ezer zsidó vándorolt Lengyelországból Palesztinába az elmúlt év alatt. Tartózkodási engedélyt kapnak az eddigi illegális bevándorlók?

Jeruzsálem, január 8. A kormány bevándorlási hivatalának közleménye szerint 1935 november havában 4212 zsidó bevándorló érkezett Palesztinába. Ezek közül 562 ugynevezett kapitalista osztályhoz tartozott, vagyis minimálisan ezer font tőkét kellett felmutatniuk. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint 1935 évében hivatalos számok szerint kerek 59 ezer zsidó vándorolt Palesztinába.

Jeruzsálem, január 8. Jelentette az Új Kelet, hogy a palesztinai kormány 4358 munkás-certifikátot utalt ki a Jewish Agencynek erre a félévre. Az előleg certifikátok és az illegális bevándorlók, valamint turisták részére visszatartott certifikátok levonásával 1900 certifikát áll ténylegesen a Jewish Agency rendelkezésére.

Varsói jelentés szerint a Jewish Agency ekzekutívje táviratilag közölte a lengyelországi központi Palesztina-Hivattal, hogy 970 certifikát jut az új sedju'ból Lengyelországnak. Ebből levonják a már előlegként adott certifikátokat. Együttvéve az új sedju'ból 560 certifikátot chalu-cok, 300 certifikátot palesztinai állampolgárok rokonai és 110 certifikátot kézművesek és szakmunkások Lengyelországnak.

A lengyelországi központi Palesztina-Hivatal jelentése szerint

1936 évben 25 ezer 430 zsidó vándorolt Lengyelországból Palesztinába,

míg 1934-ben 13 ezer 567 volt a lengyelországi zsidó bevándorlók száma. Az 1935-ben kivándorolt lengyel zsidók közül 11

ezer 736 a Jewish Agency certifikátjaival jutott ki, 7771 bevándorló palesztinai rokonai által jutott certifikáthoz, 1158 bevándorló, mint a jeruzsálemi egyetem, a haifai technikum hallgatója, vagy mint a különböző mezőgazdasági és egyéb szakiskolák növendéke jutott ki, 4094 más bevándorlási kategóriákhoz tartozó, 671 bevándorló turista volt, akik utólagosan kaptak tartózkodási engedélyt.

Jeruzsálem, január 8. A Doar Hajom című héber napilap megbízható forrásból tudni véli, hogy a kormány rövidesen törvényt bocsát ki, mely szerint

az 1935 augusztus 31-ig Palesztinába jutott illegális bevándorlókat, azokat is, akik jelenleg fogságban ülnek, felmentik a büntetés alól és tartózkodási engedélyt kapnak az országban.

A lap szerint ezen illegális bevándorlók fejenként egy font bevándorlási adót fognak fizetni, ezenkívül kisebb pénzbürságra is ítélik őket.

Az illegális bevándorlók naturalizálására azonban csak két esztendő letelte után kerülhet sor.

A fenti hírt fenntartással fogadjuk, anélkül is inkább, mert a Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint a palesztinai kormány új bevándorlási törvényt bocsátott ki január elsején, amely súlyos büntetést ró ki az illegális bevándorlásra és annak elősegítésére. Ez a hír azonban nem zárja ki, hogy az eddigi illegális bevándorlókra nézve modus vivendi talál a palesztinai kormány a Doar Hajom információinak megfelelően.

A textilpiac hírei
Semmilyen változás nem van az árak egyelőre változó állapotán, melyre a beígert hullám két-három hétig tart. Pillanatnyilag nincs áremelkedés, de később mint bizonyos újabb eladás fog bekövetkezni.

melkedés szoros összefüggésben áll a beköszöntő nyersanyag-árak Ausztrán kívüli csak még Romániának fontosnak — különösen Németországban, hogy az a ma fennálló árakat követve tartani a szállítások. A helyzet azonban a Banca Nationala történeti állításokat szem előtt tartva: Németország nem nemes valutával fizet, hanem kereset árú kiadásban tartja, ha a kompenzációk csak továbbra is fennállnak Románia között, a román piacok után kell néznie.

és Jakab Péter, tükör, pénztáros Schimmer, Deutsch József, Auber, egyesületi ügyész dr. valamint könyvtáros (f. m.)

Zsidó film

Hangja
Ez évvel ezelőtt mutatták zsidó pénzen készült filmfelvétel volt, hogy egy új, eredeti és technikai felület került készíteni. A storiális adatokat mu az óriási pusztulása. Babel a való vándorlás, Zsidók a valóság jelenetében a kántora énekei héber a kántorok közül megvalósult, David Roitmann, New Yorki főkántor), Adolf (kántor), Mordechaj Herber, Josef Sliksy (Rosenberg) a 14 éves zsidó zselhardt nevet. A kántor kiséri héber nyelven a legjobb zsidó karnagy irányítja. A film érdekelében a mai Palesztinára egyes írók az elmúlt új előjövendő boldogabb

maradhat Clujon, de van foglalva Sighet, a városok számára. A film, hogy Cernauti-utól futott megszökés január hó 13 és 14-én 6, 7, 9 órai kezdettel a helyeket, dacára a bejegyzés voltára, az igazán, hanem a rendes 22. mutatja be.

et a sebkezelésben tartózkodó, amelyek a szervezet szöveteire. „Perlott” szávjíz és a rendelem vagy szájon át használtára, mert a tartalmazzanak káros anyagokat. Tapasztalások, a fogak romlását a legújabb készítmény Dr. Mátyás Mátyás, a hazagatója.

Kimutatás,

hó 1-ig beküldendő a ROS papirkereskedésé.

IMEDIA L'OREAL Párizsi cég HAJFESTÉK-je
a legelőnyösebb készítmény
Minden drogeriában és jobb női fodrásznál kapható!

Az orvosi gyógypedagógia kutatásai és újabb eredményei

írta: Dr. Becski Irén orvos és gyógypedagógus

Számtalan nevelő, tanár, orvos foglalkozott a gyógypedagógia fogalmának meghatározásával. A definíciók lényegét így lehetne összefoglalni: gyógypedagógia az a tudomány, amely a testiileg és lelkiileg visszamaradt gyermekek értelmiségének feljlesztésével foglalkozik. Kevésbé szabatosan, de annál talán jobban fejezte ki ezt egy kisfiú betegem, maga is a Gyógypedagógia iskola növendéke: Mi éppen azt tanuljuk, amit a rendes iskolások, olvasni, írni, számolni, rajzolni — de mindezt sokkal lassabban. Amit azok egy hónap alatt végeznek el, mi azt egy év alatt.

A gyerek ezzel rámutatott egy egész elméleti és csökkentéssel szemlélő gyermekek közötti alapvető különbségre: a munka tempója az, ami meglassította a visszamaradt gyermekeknél. Eppen ezért van szükségük olyan iskolákra, ahol csak ők és hozzájuk hasonlóak tanulnak. Egyrészt azért, hogy tempójukkal ne tartásuk vissza a gyorsabb tempójú gyerekeket, másrészt, hogy ne legyenek kitéve iskolatársaik gunyolódásának és ne keserítse el őket társaik gyorsabb előhaladása. Az ilyen iskolák, amiket Magyarországon kiegészítőiskolának, Ausztriában Hilfschulének neveznek, ugyanevezett számolókörökre van osztva. Az egytől-ötig számolókör, a kétszer tízes számolókör, az ötvenszáz számolókör. De már az egy-ötig is magasabb iskola, mert annak a megelőzője az Előkészítő Iskola. Nem véletlen, hogy éppen a számolás tudománya az, amit az osztályok magasan megjelölésére használnak. A számolás egyike a legnehezebb műveleteknek a kis elemista életében. Ha nem is egyetlen mértéke a gyermek képességének, mindenesetre egyike a mérőszámoknak, amelyekkel a gyermek értelmiségét meghatározzuk. S ha az intelligencia-vizsgálatok tulajdonképpen a hibán, hogy a gyermekek egy valamilyen részlet-utalódására alapján osztályozzák, s a gyermek össz-egyéniségét igyekeznek mozgás-intelligenciája, megfigyelőképessége, asszociációs-készsége (Rohrschachféle vizsgáló) figyelmességét, szellemi tisztaságát alapján megítélni, a számolás, mint az értelem egyik mértéke, még mindig tartja azt a pozícióját, amelyet normáliskolásoknál az életkor jelent. A Kiegészítő Iskolában tehát a legváltozatosabb korú növendékeket látjuk az osztályokban. Ötötől tizenhat éves gyermekeket látunk az első osztályoktól kezdve az ötödikig. Ha most már valaki belép egy ilyen osztályba és azt hiszi, hogy ránézést olvashatja le a gyerekek arcáról visszamaradottságuk fokát, kellemesen fog csalódní. Ha lát is időtárcsés és jellegű gyermekeket, az esetek nagy többségben kedves, figyelmes, épformájú, jófellépésű, sőt talpraesett gyerekeket fog találni. Csak a hozzáértő szem fedez fel azokat a defektusokat, amik miatt ezek a gyerekek idetűntek.

Tehát a lassúság nem kizárólagos ismertetőjele a fogyatékos gyerekeknek? — kérdezné valaki a bevezető sorok után. Nem kizárólagos, vagyis nem olyan, aminek épp az ellenkezőjével is ne találkozunk ezen kicsik nagy életkörtájában. Látni itt gyerekeket, akik túl gyorsak, „tulokosak”, fürgéket és lassúakat, mindenre figyelmeseket és semmivel sem többlet, aktívakat és akaratnélkülieket. Valszegyik területen: az értelmi, s az akarat területén között azonban visszamaradtak. Az egyensúly, ami az egészséges gyermekek jellemzője, hiányzik ezekből az u. n. „nehezen nevelhető” gyerekekből. Hogy hol van a hátr a normális és nehezen nevelhető gyerekek között, azt nagyon is jól megérzik a szülők, akik azt mondják: „Már nem bírnok ezzel a gyermekkel”, a nevelők, akik kezében a tegnap még jó gyermek hajlíthatatlan anyagává változott, a tanítók az iskolában, akik figyelmeztetik a szülőket, hogy a faval még jó, vagy engedelmese tanítvány önfüggő gyerekké változott.

Hol keressék a tanítókat, a szülőket, az orvosokat a gyermek megváltozásának az okát? Igen gyakran ott, ahol eszükbe sem jut keressni: önmagukban. A gyermekkel való bántás tudás művészet, mely pedagógiai könyvekben csak részben tanulható el, alapjában véve ösztön és éhség kérdése, a gyermeki lélek érzékenységének a felmérési-udása, a jelenségek (dac, düh, indulatkitörések) okának megkezdése, a lélektanilag összefüggések megértése, a tünetek helyett a betegség körülményeinek a gyógyítása, ezek a jó nevelő alapfeladatai és türelme, rengeteg türelme és szeretet a gyermek iránt.

Az orvos feladata az ilyen esetekben sokoldalúbb és sikeresebb. Az az orvos, aki a gyógypedagógia alapismereteivel fog hozzá egy gyermek megvizsgálásához, két feladatot áll: az egyik a visszamaradottság fel-

ismerése és elkülönítése a normálgyermekanyagától és a másik a fogyatékos osztályozás szerinti gyógyítása. Tehát aszerint, hogy egy gyermek értelmileg fogyatékos (oligophren), érzelmi területen visszamaradt (schizoid, psychopata), vagy túlérzékeny (affektív terheltség), vagy a közösségbe való beilleszkedésnél mutat hiányokat (szociál-agnómia, hazug, morálsan defektív), aszerint fogja őket gyógyszeres kezelésre, lelki-terápiára, vagy a környezet megváltoztatásának gyógyhatása alá. Magától adódik a kérdés: Mennyire jutott az orvostudomány mai fejlődési fokán az értelmi fogyatékosok és szociál-agnómikus gyógyításának terén?

A kérdés megválaszolására többet érdeklünk. 1. A születési-csökkenetelműség (kisagyúság, vízfej) esetében a gyógyítás esélyei rosszak az első, kilátásosabbak a második esetben.

2. A belső szekeciós zavarok okozta értelmi fogyatékosok és pszichés zavarok gyógyítási eredményei gyönyörű eredményeket mutatnak fel és az onkológia mai fejlettségi fokán eddig elképzelhetetlen eredményeket mutatnak fel. A korukhoz képest kisművészi, vagy gyengén fejlett gyerekek a kezelés folyamán külső, belső változásokat mutatnak, értelmi és lelki fejlődésük kipótólik. A növesben visszamaradt, épelméjű gyermekek növesben serkenhetnek mindaddig, amíg csontrészterük fejlődésben van és a csontrésztesedési folyamat be nem zárul.

3. A belső szekeciós befolyásoló tényező megkönnyíthető a menstruációs zavarok, fájdalmak és rendellenességek, a menstruáció elmaradásának (klimaktérium) zavarai csökkenthető.

4. Az érzelmi téren hibás, családjuktól elzülött, vagy társadalomellenes bűnözők (tolvajok, gyújtogatók, züllöttek, munkakerelők, nemi züllöttek) szocializálása a hozzáértő Pszichológusok, Pszichológusok kezében, megfelelő gyógypedagógiai képzett tanárokkal, lelki-terápiával, a környezet okozta bűnözés esetében a környezetből való kiemeléssel — igen szép eredményeket mutat.

A gyermekfejlődésen mai álláspontja szerint, amely az alkattan fontosságából indul ki és a gyermek fejlődését a megváltozott,

örökléses tényezők hangsúlyozásával, az intellektusnak velünk született, határáiban megszabott, csak minőségében befolyásolható tényéből indul ki, nincs bűn, nincs bűnség, csak betegség van és a „betegség” ebben az értelemben vizsgálható, mert befolyásolható, orvosilag megváltoztatható, sőt el-tüntethető jelenség. Annak a kérdésnek a vitássa, hogy mennyiben a szervezet adott-ságának és mennyiben külső, rákényszerítő, nevelési tényezőknek az eredménye, nem fontos itt eldöntenünk. Ezt minden adott esetben újból és újból kell meghatároznunk. Idevágónak tartjuk Günther Just mondását: „A hajlam praedisponál, a környezet realizál.”

Egy frissen fejlődő tudományról van itt szó. Létjogosultságát a kóros esetek teremtették és hozták életre. Ha csak azt vesszük, hogy a lakosság mai, nem egészen pontos statisztikája szerint Magyarországon 13% a fogyatékos (gyengén halló, süketnéma, vak, gyengeelméjű (Romániában, sajnos, nem rendelkeznek statisztikával) gyermekek száma, megérthetjük, hogy az ellene való védekezés, a segíteni akarás és a nyújtott segítség feletti öröm a mai ideig és gyermekorvosok élménye, méghozzá olyan öröm, amely napról-napra, a siketek arányában nő és annál nagyobb lesz, minél jobban csökken a javíthatatlan betegek száma.

Román Opera Közívánatra: Román Opera

Pénteken, január 10-én pontosan fél 9 órakor lép fel utoljára

PIA IGY opera-énekesnő a Hoffmann meséi

cimszerepében. Pia Igy egyedüli az országban, aki Olympia, Giulietta és Antonia három szerepét egymaga alakítja. A többi főszerepeket F. Piteliu-Georgescu, Dr. T. Spătaru, Huhulescu, Moarcă, Jaroşky, stb. éneklék. Karmester: Jean Bohescu. Jegyek az Opera pénztáránál.

SZÍNHÁZ-FILM

Csütörtökön, január 9 és péntek 10-én este fél 9-kor:

A VIHAR

Shakespeare regényes vígjátéka 5 felvonásban. BABITS MIHÁLY új fordításának bemutatója. Beethoven VI. szimfóniájából, Mendelssohn és Grieg szíveiből összeállított kísérő zenével. BANNFY MIKLÓS gróf tervei alapján készült új díszletekkel.

Rendező: KÁDAR IMRE.

SZEREPOSZTÁS:

Alonso, Nápoly királya — Borovszky Oszkár	Adrian — Sándor Andor
Sebastian, az öccse — Nagy István	Francisco — Kulcsár László
Prospero — Tóth Elek	Caliban — Balázs S. mu
Antonio — Jenői János	Trinculo — Ihász Aladár
Miranda — Budaházy Magda	Stephano — Tompa Sándor
Ariel — Stefanidesz Ili	Hajóskapitány — Kozma Gyula
Ferdinand — Lantos Béla	Kormányos — Dancsó György
Gonzalo — Csóka József	

A balettszereplői:

Faun — Tebán János
Ceres — Stefanidesz Ili
Iris — Wojtkóczy Elvira
Juno — Báza Éva

Szűnet csak a második és harmadik felvonás után. A kísérő zenét összeállította és vezényli: Schreiber Alajos. A technikai kiállítást Rajnai Sándor tervezte. A kosztümöket Károlyi Leona műhelye készítette. A táncokat Tebán János tanította be.

Csáki bíró lánya

Szentimrey Jenő bemutatója a cluji Magyar Színházban

Szentimrey Jenő kolozsvári románca, a „Csáki bíró lányát” mutatják be kedden este a Magyar Színház színpadán. Lekecs, együttérző és a népséggel rokonszenves közönség előtt. A földműves nép (javakora-beiek, fiatalok, férfiak, nők és gyermekek) bemutatja házatáját, köznapjait és ünnepeit, pompázó és egyszerű ruhát, bálnát, örömet, szívét; felkéknek sokrétűségét.

A dalok mélyről száradó fájdalommal töltik föl a táncok rimusa, a mulatózások, a lelki válságok a nép gyermeke arasznyi léteinek minden benső rezdülését mutatják. Meg kell állapítani, hogy szerző és szereplők érdemes, szép munkát végeztek.

Nyitány: Sz. Ferenczy Zsuzsi egy székelly balladát énekel. Öt játszó a Biróné hála szerepét is, sok átérzéssel, jó sikerrel. A bűnbé esett Kati Kós Dodó szimpatikusan alakította. Csáki bíró robusztus figuráját Szilaj Nagy György érzékeltette. Jók voltak a többiek is: Balogh László (Cuij) a piktorszerepében; továbbá: Muszka János (Mera),

Szallas István (Vista), Szabó Anna (Mera), Simon András (Mera), Nagy Székely János (Vista), Anai Márton (Mera), Kovács Mihály (Mera), Mátyás Citta Jánosné (Vista), Nagy Székely Jánosné (Vista), özv. Szűcs Mártonné (Vista), Szalossné Mátyás Penzsi (Vista), Gergely János (Vista), Kovács István (Mera) és Gyurka Bercl (Bagara).

A közönség sokszor újrátarta meg a táncokat és a díjakat. Kós Károly rajzolta a stílusos díszleteket, amelyek felülnek egy-szerűségükkel és hangulatoságukkal.

HETI MŰSOR:

Csütörtök fél 9: A VIHAR. (Shakespeare vígjátéka, Babits Mihály új fordításának ősbemutatója. Beethoven VI. szimfóniájának zenéjével, Bánffy Miklós gróf díszletterve alapján teljesen új kiállításban. Rendezte Kádár Imre. Premierbérlet 14. szám.)

Péntek fél 9: A VIHAR. (Másodszor. Rendes bérlet 14. szám.)

Szombat d. u. 5: ÖNAGYSÁGA NEM HAJLANDÓ. (A nagysikerű operett első olcsó helyéres és óadása.)

Szombat 9: MONTMARTREI IBOLYA. (Kálmán Imre legújabb nagyoperettje. Teljesen új díszetekkel. Solymosán Magda, Sándor S. efi, Jenői, Ihász, Tom-

pa Sándor, Tóth Elek, Borovszky felépítésével. Rendező Gróf László. Premierbérlet 15. szám.)

Vasárnap d. u. 3: AKI MÉR AZ NYER. (A nagysikerű revü-operett első olcsó helyéres előadása.)

Vasárnap d. u. 6: ÉRETTSEGI. (Hatodszor.) este: MONTMARTREI IBOLYA. (Harmadszor.)

Hétvé fél 9: MONTMARTREI IBOLYA. (Negyedszor. Rendes bérlet 15. szám.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Január 10-én, pénteken: Hoffmann meséi. Pia Igy szopránénekesnővel.)

Január 12-én, vasárnap matiné: A vigor-vegy.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, csütörtökön világszenzáció: Alpar Gitte legújabb világfilmje: Madame Dubarry.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két film: I. Conan Doyle regénye filmre: Rejtélyes ajtó. Erika Fiedler-el. II. Stan és Bran a haza szolgálóiában. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3. 6. 9 órakor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szo 2 lej, vasárnapi betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek: 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portófelvétel mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a székesfehérvári összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinánd 116.

Magas áron megveszem az Ifju Kelet azon példányát, amely Ujvári Péter: Rügyfakadás című színdarabját tartalmazza. Cim a kiadóban.

Bérbevénnék egy pianót vagy egy rövid zongorát. Cim a kiadóban.

Többmillió készpénzhozománnyal férjhezmenne csinos, fiatal izr. urinó. Összekötöttétrehoz. Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája Tim soara, Reg. Maria 7.

Egy vagy két zsidó urilány lakást, esetleg teljes ellátást kaphat. Iorga 2. I. emelet. S. ern Hermanné.

Özvegyen maradt, jókonzervált, 55 éves izr. fűszerkereskedő vagyok. Saját tehermentes házamban üzemlem van, amely biztos megélhetést nyújt. Lehe öleg hozománnyal nőül-nék. Falusi életet kedvelő, intelligens, házias hölgy teljes című fényképes levelét „Piciny falus. ház” jellegre a kiadó továbbítja.

Jömegjelenésű, 36 éves zsidó fiatal ember nősülés céljából megismerkedne hozzáillő, jócsaládból származó hajadonnal vagy asszonnyal. Benősülés is lehetséges. „200.000” jellegre a kiadóba.

אָרטיקלן
cukrász, eljegyzésekre, esküvőkre s egyéb alkalmakra rendeléseket a legszebb kivitelben, jutányosan készít. Adler, Str. Dubárlor 8

PHILIP INGELE R. C. STANDAR r á d Construc Piate Unirii

A cluji Zsidó

1936 Január 11. dátuma.

Talán még ma is, amik megdöbbentő híre. Talán csak is van egy pár huzák magukat, szmokingban vagy feni egy éjszakát. Tere, hogy a kínákoz elhervasztotta azt a virágot, amit egy kaka. A mi időnk fiatalok, ezt már nédávát vált szép béami éppen egy elméria vagy a párba. Es mégis, ma, egy ilyen válságos zsidó intézmény bálgó mulatságot. Ott — amilyen szépek akiknek a szépsége énekelte meg a mnek a zsidó fiúk, a szépen, elegánsan. A szórakozni ott, ugya mulatást, mert a nem zsidó öröm. A mulatása — nem mosoly.

Lesznek, akik el mert a mostani rendez. Ezeknek sok előtt akarjuk hanem magunknak előtt bizonyítani, le ajkunkról a mosonk töltünk, de a biz Helyesen cseleksz Zsidókörház bájjára, vedőkön és bizalmakik még bírnak ki. A Körházból nem nem szimbólum.

— Harminc en angliai vihar. Londnapokban pusztító tberáldozatot követel Shore Beere nevű néhány nap óta né és hajóroncsok! b amelyekről felételehez tartoztak.

— Választási megisták Zelea Codrelenk: A Tempo e gis a liberalis párt párt között, amely alatt áll, választási sikerével időközi vá

— Zsidó közélet áldóság munkát fejte Nőgyelet Montag lelkes veze ese alá részest állandó segturstéket, te-deudéz a jótékonycélu mind nagy erkölcsi zajának le. Decem zsidó nyomor enyhítélt a Nőgyelet, e vett részt. Montag tében járult hozzá Jenóné és Singer G Gáspár ödönne December 29-én a ifjúság rendezett n Kind Laura szava ünnepi beszédével a nuár 4-én, szombati bálji kántor imádkomban. Pompás ámalódása nagy dóságának.

Utazás
 No. 224718/929
 Telefon: 8-6
 Havonta 110, né
 évre 600, egészév
 földre: Havonta
 félre 12, egészév
 jétekek díjazás
 KELET az erde
 dóság egyetén
 Cikkek utannyo
 és megjelöléséve

Lord Reading

Lord Reading n
 államférfi bámu
 at foglalkoztatta
 volt ország, nemi
 organumai ne haj
 lai és elismerés z
 teke előtt.
 Egyedül a har
 hozta kissé zavart
 angol halála. Kise
 gknál a nékic saj
 sal intezte el a m
 tát. Reading má
 lehetett arról szö
 sem hallgathatta
 Mit tett hát a h
 A berlini Jüdis
 számában szemel
 láglapokban megje
 tudósítás végén a
 berlini zsidó lap
 minden kommentá
 lyezi.

A „Westdeutsche
 ben jessék meg,
 dingről való mege
 „Az elhunyt pa
 nak, akik kivetni v
 fajpolitikájában. E
 re hivatkoztak, arr
 gol alkirályává tu
 Reading azonban k
 nyitott volna nagy
 ségének és politika
 hasam lett volna az
 az első és egyben a
 Ehhez jön még az
 tőleg véka alá rejt
 den magára jutott
 hetőleg kerülte az
 szimulálandó igyeke
 ottinásával Lord Re
 báta felelőtni a ge
 delgözött együtt zsi
 Eddig szót a köla
 veteinél utána min
 „Frankfurter Zeitun
 schau, mely idézet
 „Anglia azt a fé
 aki az állam legma
 felelősként meg soh
 E két idézetet f
 mentár, bár jól tu
 nem ezen „főlöslég
 jegyzéseit. Hozzász
 szoknia az állásfogl
 talan kifejezéséhez,
 nek pusztá egymás
 De vajjon tényleg
 tel volt-e Lord Rea
 A történelemnek
 hamisítására csak a
 kismisere vállalkoz
 lás gyermek meg t
 csavarást és meg
 hogy másról ne besz
 ding: egy Disraeli,
 mal és háborus konj
 hanem egyéniségéne
 tette világhatalommá
 nem kell ily messzire
 red Mond, a később
 bert Samuel, stb. kar
 rája, hogy Anglia v
 badság és egyenlősé
 is szabadon érvényes
 sát és ha zsenialitása
 magátólokra is eme
 vagy Lord Reading.
 Mindez természet
 különösen kényelmet
 Németország számá

Asszonyi pletykából öngyilkosság.
 Iasiból jelentik: Ma délelőtt hirdetett íte
 letet a törvényszék Garneata ügyvéd pe
 rében, aki vádat emelt dr. Borcea profes
 sorra felesége ellen, hogy megsértette az
 ő feleségét, aki erre öngyilkosságot köve
 tett el. A törvényszék büntöskének találta
 Borceanét, akit egyhónapi börtönrre, pol
 gári jogainak egyévi elvesztésére és egy
 millió lej pénzbírságra ítelt. Az egymillió
 lejből 300 ezer lejt Garneata ügyvédnek,
 700 ezer lejt pedig az ügyvéd gyermekei
 nek tartozik fizetni Borceané. Az íté
 let hatalmas szenzációt kellett.

Négymilliárd pengős vagyont örökölték
 a budapesti Weiszbergék. Budapestről jelen
 tik: Egy magyar-ausz rái vegyesbíró, am
 egy örökösödési per miatt alakult, ítélet
 hozott az illető perben. Egy Magyarországból
 Auszrába vándorolt Weiszberger Lipót
 nevű egyenlő al hátrahagyott 4 milliárd
 pengőről (120 milliárd lej) volt szó, am
 Európa minden révéből származó Weiszber
 gnek megvannak követeltek. A vegyesbíró
 a budapesti Weiszbergéknek ítélte oda a
 hátramaradt, de abból több Erdélyben
 és Csehszlovákiában lakó Weiszberger is r
 szesedik.

Összeült a nemzetközi terrorizmus le
 küzdésére kiküldött népszövetségi bizottság.
 Genfben jelentik: A nemzetközi terrorizmus
 elfojtásának tanulmányozásá a kiküldött né
 pszövetségi bizottság ma délelőtt Carton de
 Wiart herceg (Belgium) elnökletével össze
 ült. Mint ismeretes, a bizottságot a mar
 seillesi merénylet után alakították. A jelen
 legi ülésnek a bizottság a francia kor
 mány javaslatával fog foglalkozni, amely
 nemzetközi büntető törvényszék felállításá
 javasolja.

Orvosok, mérnökök,
 gyárak!

Minden német (25% redukció), francia, stb.
 könyvet és könyv megrendelhető és előfizet
 hető Lepagenál Cluj. A lapok közvetlenül
 kéri a kiadóól. Kéjen ingyen jegyzéket
 Lepagenól, Cluj, jelezve, mely szakma ér
 dekl.

Szörnyű vád! Az e
 Hogyan is lehet egy
 ilyen rágalommal su
 De Dandea meg is
 Naiv olvasó! Most
 Dandea így válaszolt
 madására:

Tg.-Muresen alapos
 Olyan ember jelent
 akire igazán nem sz
 Dandea a neve, a
 A Porunca Vremi
 hogy hárommillió lej
 felszegélyezésére.
 Szörnyű vád! Az e
 Hogyan is lehet egy
 ilyen rágalommal su
 De Dandea meg is
 Naiv olvasó! Most
 Dandea így válaszolt
 madására:

UJ KELET Legújabb hírek

Amerika a lincselés hazája

Ezt a különös statisztikát természetesen az amerikai Egyesült Államokban, a lincselés hazájában állították össze.

Mert a lincselés közel háromszáz esztendeje már, ugyiszlóvan nemzeti sajtósággá nőtte ki magát Amerikában, amelyet nem tudott kiküszöbölni a hipokrizsre nagyon hajlamos nyemből a 18-ik és 19-ik század társadalmi forradalma sem. A lincselést tudott dolog, hogy legtöbb esetben, sőt majdnem mindig négerreket hajják végre, mert a négernek eleni gyűlöletet nem oltotta ki az amerikai ember lelkéből Lincoln Abrahámnak immár 74 esztendő törvénye sem, amely felszabadítja a színesbőrű sorsából a „nigger“ páriát.

Az amerikai ma sem veszi száz százalékos ember stámba a négert, sőt az utóbbi évtizedekben „Tuscegee“ elnevezéssel egyetemet is alapítottak számukra, mert nem volt maradásuk a demokratikus világnézetet szívesen hangoztató amerikai egyetemi polgárok között.

Ez a néger egyetem állította össze három évre visszamenőleg az Egyesült Államokban történt lincselések és lincselési kísérletek számát is. Természetesen kihangsúlyozták, hogy a meglincseltek között többségben négernek szerepelnek. Mert a Korlátlan Lehetőségek Hírszámájában a fehér polgár korlátlanul veheti meg és lincselheti meg a niggert, mert a mindenható törvény, amelyet háromszáz évvel ezelőtt szerkesztett egy bizonyos John Lynch ur, Vogelfreink nyílvánítja a bűnöző (sokszor ártatlan) négert.

Az elmúlt évben 20 lincselés és 34 lincselési kísérlet történt az Egyesült Államokban, míg 1934-ben 15, 1933-ban 23 esetet jegyeztek fel.

A néger egyetem feljegyzi, hogy az 1935-1 20 meglincselte ember közül 18 volt néger. Öt négert a fogházból hurcoltak ki, hatot a rendőrség kezei közül ragadtak el, hetet pedig a fogházban löttek agyon több revolver-lövessel. A 34 lincselési kísérletből 67 esetben négert akart kivégezni a tömeg. Néhányat közülük sikerült a rendőrségnek megmentenie, akiket halálra akart üldözni az őzjéngő tömeg.

A négerreket pedig évszázadok óta viselik sorsukat, anélkül, hogy ismernék az okát ennek a gyűlöletnek. Mert a nyeki nem adja különösebb magyarázatát ellenszenvének. A lincselést törvény védelmezi és a vérengzésre mindenkor hajlamos tömegek nem tudják megtagadni önmagát.

Elrendelték a spanyol cortex felosztását

Madrid, január 8. (Rador.) A miniszterelnök tegnap átnyújtotta a kamara elnökének a Zamorra elnök által aláírt dekrétumot, amelyben elrendeli a cortex felosztását. Az államfő ugyancsak tegnap aláírt egy dekrétumot, amely által helyreállítja a gyűlékezési törvény érvényét, a magárlakások sérhetetlenségét, az önkényes letartóztatások elleni garanciátörvényt és a sajtószabadság életbe lépését a vonatkozó törvényt. A fenti törvények érvénye csak a választási kampány idejére vonatkozik.

Közgyűlést tart január 18-ikán a cluji ügyvédi kamara

Cluj, január 8. Folyó év január 18-án, délután 4 órakor tartják meg Clujon az ügyvédi kamara közgyűlést.

A napirenden a vezetőség 1935 évi aktivitásának beszámolója, a múlt évi költségvetés ismertetése és esetleges javaslatok szerepelnek. Amennyiben 18-án a közgyűlésen nem jelenne meg az ügyvédi kamara tagjainak a többsége, a közgyűlést 25-én, a következő szombat délután négy órakor tartják meg, tekintet nélkül a jelenlévő tagok számára.

Dobrescu Demeter szervezi a demokratikus frontot. Bucurestiből jelentik: Demeter Dobrescu kü önözö csoportok in ellektueljeiből bizottságo alakított, amelynek tagja ki fogják dolgozni a rövidesen megalkandó demokratikus front alapszabályait.

Forradalmi jellegű sztrájk robbant ki Argentínában

Az építőmunkások sztrájkjához az összes szervezett munkások csatlakoztak. Buenos Airesben véres és halálos összetűzés volt a sztrájkolók és a rendőrség között. Villa Uruquizában különösen súlyos méreteket öltött a zendülés. A rend állítólag helyreállt

Buenos-Aires, január 8. (Rador.) Majdnem az összes munkások, akik szindikátusokba vannak tömörülve, a vasúti alkalmazottakon kívül csatlakoztak az építőmunkásokkal szimpatizáló 24 óras sztrájk mozgalomhoz. A külvárosokban számos összeütközés keletkezett a rendőrség és hadsereg, illetve a tüntetők között, amelyeknek hat halálos és egy sebesült áldozata van.

Ezer sztrájkoló munkás elindult a Pacific Mailvay-társaság műhelyei felé, amelyeket erős rendőrkirendeltség véd. Villa de Votoban a tüntetők elfoglaltak egy tejet szállító vonatot és a tejet kiosztották egymásközt. Azután felszedték egy darabon a sineket és fegyűjtöttek négy vasúti kocsit. A főváros rendőrfőnökségét hadsereg védi, mert a rendőrség szét van osztva a város exponáltabb helyein. Több vidéki városban a gépfegyverrel ellátott rendőrség védi az állomások épületét. Villa Uruquizában különösen súlyos méreteket öltött a zendülés. Egy rendőrtisztet a tüntetők megöltek. Justo elnök, aki Córdobaban tartózkodik, repülőgépen visszavért a fővárosba. A helyzet súlyos.

Buenos-Aires, január 8. (Rador.) Újabb jelentés szerint ellenére az építőmunkások tegnapi sztrájkja alkalmából keletkezett zavargásoknak, a rendőrség erőlyes intézkedései helyreállították a rendet. A délutáni órákban érkezett jelentés szerint a tegnapi véres események következtében a sztrájkbizottság elhatározta, hogy még 24 órával meghosszabbítja a sztrájkot.

Életfogytiglani fegyházra változtatják Hauptmann halálbüntetését?

NEWYORK-ból jelentik: Hauptmann február 17-én végzik ki. Jólétesült körökben azonban azt hiszik, hogy Hauptmann büntetését addig életfogytiglani börtönrre változtatják, mert a kegyelmi bizottság január 11-én ülést tart ebben az ügyben.

Öt évre hosszabbította meg az angol király Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó mandátumát

Ujra Meir Diessengoffot választották meg Tel-Aviv fopolgármesterévé

Jeruzsálem, január 8. A londoni gyarmatügyi minisztérium január elsején kelt kommunikéje közli, hogy György angol király újabb öt esztendőre hosszabbította meg Sir Arthur Wauchope palesztinai és transzjordániai főkormányzó mandátumát, amely 1936 november 20-ig szólt eredetileg. Így Wauchope 1941-ig marad a palesztinai kormány élén.

A Vaad Leumi mint a palesztinai zsidóság jogilag elismert közösségének, a Kneszeth Jiszraelnek végrehajtóbizottsága, továbbá az Agudasz Jiszroel világszervezet Palesztina exekutívója, valamint a palesztinai zsidó községek vezetői szerencsekívánataikkal keresték fel a főkormányzót mandátumának meghosszabbítása alkalmából.

Ez alkalommal történik meg először, hogy a palesztinai főkormányzó lejáró mandátumát meghosszabbítják. Palesztina eddigi angol főkormányzói: Sir Herbert Samuel 1920—1925, Lord Plumer 1925—1928, Sir Robert Chancellor 1928—1931 és Sir Arthur Wauchope voltak. A főkormányzó hivatalos mandátuma előírás szerint öt évre szól, lord Plumer és Chancellor azonban e határidő lejártá előtt tették le mandátumaikat.

Tel-Aviv, január 8. December 30-án tartotta meg alakuló ülését Tel-Aviv ujjonnan megválasztott városi tanácsa, mely a város fopolgármesterévé újból Meir Diessengoffot választotta meg. A választást a palesztinai kormány is jóváhagyásával erősítette meg.

Diessengoff a város alapítása óta megszakítás nélkül tölti be Tel-Aviv polgármesteri hivatalát. A legutóbbi választáson nem a pogári centrum listán lépett fel,

A „Pharos“ legközelebbi kötete: Az új Palesztina új héber költői

Jichak Lamdan, Abraham Slonszky, Eliséva, Rachel, Uri Zwi Grimberg, Tschernichovszky, David Simonovitz, Zalman Schnéur, Avigdor Hameiri és Mose Slanger versei Adler Hubert művészi fordításában. A kötet bevezető tanulmányát Barzilay István írja. Az új Palesztina új héber költőinek anthológiája csak korlátozott példányszámban jelenik meg. Eppen ezért előre rendelje meg!
 Nélkülözhetetlen könyv az őstörvények és zsidó ifjúsági szervezetek és kulturegyesületek számára! A „Pharos“ eddig megjelent kötetei: „Zsidó miniatűrök“, „A búvós ereszény“, „Calea Vacarestii“ I—II., „Magnolia Street“ I—II. Kaphatók a „Pharos“ zsidó könyvkiadónál: Cluj, Str. Baron L. Pop 23.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
 kvamos Cluj Strada Baron L. Pop 18

CENZURAT